

Ο ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ ΤΟΥ 1821
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΣΙΟΡΗΣ



ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΑΠΑΝΘΙΣΜΑ

ΕΡΑΝΙΣΘΕΝ

ΥΠΟ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΑΘ. ΣΙΟΡΗ

ΕΚ ΤΩΝ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΩΝ

ΤΟΥ

ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΗ ΣΙΟΡΗ



ΤΥΠΟΙΣ : Ε. ΜΗΛΑΣ — Κ. ΚΑΛΟΝΑΡΧΗΣ

ΤΗΛΕΦ. : 34.70.854 - 34.78.015

ΤΩ
ΑΓΑΠΗΤΩ ΜΟΙ ΥΙΩ
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙ
ΤΗΡΟΥΝΤΙ ΕΥΛΑΒΩΣ ΤΑ ΠΑΤΡΙΑ
ΕΝ ΞΕΝῃ Γῆ



ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΗΣ ΣΙΟΡΗΣ

Εκ τῶ ἀπομνημονεύματῶ τοῦ ὁποῖου ἀφείλεται
ἡ ἱστορικὴ αὐτῆ ἐπιτομή.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΕΡΑΝΙΣΤΟΥ



Ούτε Ιστοριογράφοι παρηκολούθουν τὰς ἀτάκτους μάχας τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, οὔτε οἱ αὐτόπται πολεμισταὶ εἶχον τὴν εὐκαιρίαν νὰ γνωρίζωσι τὴν ἐπὶ τῶν πεδίων τῶν μαχῶν ἐξέλιξιν τῶν γεγονότων ἐλάχιστοι δὲ ἄλλως ἐγγράμματοι ὑπῆρχον. Ἄν δὲ προσθέσῃ τις καὶ τὰ προσωπικά ἐνίοτε πάθη, τοὺς ἐγωϊσμούς, τὴν φιλαρχίαν κ.ἄ. θὰ ἐκτιμήσῃ τὰ ἐμπόδια εἰς τὴν πιστὴν ἀφήγησιν τῶν γεγονότων. Διὰ τοῦτο πολλάκις ἀσήμαντα γεγονότα, ἐξυμνηθέντα ὑπὸ προσκειμένων τοῖς ἐνδιαφερομένοις ἀτόμων, ἔφερον εἰς τὴν ἐπιφάνειαν μετριότητος καὶ τὰνάπαλιν ἐλλείψει ἐνδιαφέροντος ἢ γνώσεως τῶν πραγματικῶν γεγονότων ἀπεσιωπήθησαν ἄνδρες μεγάλας ὀπηρεσίας καὶ Ουσίας προσεναγκόντες.

Περὶ τοῦ ἡμετέρου Πάππου ὁ μὲν Φωτάκος λέγει, ὅτι «ὁ Σιόρης ὠδήγει τὰ καλλίτερα παλλικάρια τοῦ Φαναρίου», ὁ δὲ Παπαρρηγόπουλος καὶ ὁ Σπ. Τρικουπῆς ἀναφέρουσι τοῦτον ὡς ὀπληρχηγὸν εἰς Βαλτέτσι καὶ ἄλλας μάχας καὶ πλεον οὐ. Ἄναφέρονται καὶ κάπου ἄλλοῦ αἱ πρὸς τοὺς Ἄλβανοὺς μάχαι τοῦ παρὰ τὸ Ἰσαρι, ὅπερ δις ἐκάη ἐξ ὀλοκλήρου ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν.

Ἐν Ἀνδριτσαίνῃ (Φανάρι) εἶναι γνωστὸν ἓνα κτῆμα καὶ σήμερον ὑπὸ τὸ ὄνομα ἐπὶ περιβόλι τοῦ Σιόρη καὶ ἐπὶ

κοιτρώνι τοῦ Σιόρη, μέγας ὀγκόλιθος ἐπὶ τοῦ ὁποίου συνείθιζε νὰ κάθεται μετὰ περίπατον. Ἐπίσης ἐκέκτητο οἰκίαν Μπέη τινός ἐπίσημως ἀνεγνωρισμένην ἅτινα ἐγκατέλειψε μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς πατρίδος.

Ἡ οἰκογένειά του ἔσχε πολλά θύματα, ὑπὲρ τὰ δεκαπέντε, κατὰ τὸν ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως: πατὴρ, ἀδελφῶν, ἐξαδέλφων, ἀνεψιῶν καὶ ἐγγόνων. Ἀτυχῶς πυρκαϊὰ μιᾶς παλαιᾶς κασέλλας ἐστέρησε τοὺς ἀπογόνους του ὄλων τῶν τίτλων μιᾶς περίκου ἐβδομηκονταετηρίδος πολεμικῆς δράσεως κατὰ διαδοχὴν τῆς οἰκογενείας του. Ὅτι ἀφήκαν οἱ συμπολεμισταὶ του εἶναι τὰ διὰ ζώσης φανῆς καὶ παραδόσεως, ἅτινα καθίστανται ἀληθοφανέστατα ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰ ἐκτυλιχθέντα ἱστορικά γεγονότα.

Οἱ ἱστοριογράφοι τῆς αὔριον ἀσφαλῶς θ' ἀφαιρέσωσι τὴν περικαλύπτουσαν Ἀχλὺν καὶ θ' ἀποδώσωσιν ἐκάστῳ τὸ ἀνήκον.

Ι. Σ.

Ἀθήναι, Μάιος 1931

αααααα
ααααα
ααα
α



ΤΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΑΓΩΝΙΣΤΗΝ ΤΟΥ 1821 ΑΘΑΝΑΣΙΟΝ ΣΙΟΡΗΝ



ΕΚ ΤΩΝ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΩΝ
ΤΟΥ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΗ ΣΙΟΡΗ
ΚΑΤΑ ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ ΑΥΤΟΠΤΩΝ ΠΟΛΕΜΙΣΤΩΝ



ΙΔΡΥΣΙΣ ΤΗΣ ΚΩΜΟΠΟΛΕΩΣ
ΙΣΑΡΙ ΤΟΥ ΦΑΝΑΡΙΟΥ



Ἡ σημερινὴ θέσις τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ Ἰσαρι Λυκοσοῦρας, τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Μύλων - Καλαμών, ἐκαλεῖτο Ἀγριακόνα, τὸ δὲ ἐναντι τῆς κοιλάδος μέρος ὠνομάζετο Φτερόλακα. Τὰ μέρη ταῦτα εἶχον ἔδαφος εὐφορον, ὀρεινόν, ἀδρῶς δασώδες, δύσβατον, κατάλληλον καὶ διὰ κτηνοτροφίαν.

Τὴν θέσιν ταύτην κατέκει εἰς ἀγρότης μετὰ τῆς οἰκογενείας του ὀνομαζόμενος **Ἰσαρη**, ὡς κατέκουν διεσπαρμένοι εἰς τὰς ὄρεινὰς τοποθεσίας ἄλλοι κάτοικοι ἀποφεύγοντες τὰς Τουρκικὰς ἐπιδρομὰς ὑπερδιακόσια ἔτη πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821.

Συνορίτης τούτου ἦτο καὶ εἰς Κυριαζῆς, ὅστις μάλιστα σκάπτων ἐκεῖ που τὸν ἀγρὸν του εἶχεν εὖρη θησαυρὸν ἐκ 30 χιλ. γροσιῶν εἰς παλαιὰ ἀργυρὰ νομίσματα εἰς σχῆμα χελώνης, ζυγίζοντα ἕξ δράμια ἕκαστον καὶ ἀπὸ τὰ ὅμοια πωλῶν ἐκ διαλειμμάτων εἰς διερχομένους πραγματευτὰς εἶχε καταστή πλούσιος.

Ὁ **Ἰσαρη** βόσκων τὰ ποιμνία του μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους, ἀπέναντι τοῦ **Τετραγίου** τῶν **Νομίων** ὄρεων, τοῦ σημερινοῦ προφήτου Ἡλίας, πρὸς **Β.** τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ **Ἰσαρι**, εὗρεν εἰς τὰς πλευρὰς αὐτοῦ τοποθεσίαν ὑγιεινὴν μὲ μέγαν ὀρίζοντα καὶ τῆ τυχαίᾳ ὁδηγίᾳ τράγου μὲ βεβρεγμένην τὴν γενειάδα, ἀνεκάλυψε θαυμασίαν πηγὴν ὕδατος, τὴν κεντρικὴν βρῦσιν τῆς νῦν κωμοπόλεως **Ἰσαρι**, ἐν μέσῳ πριναρίων πεκνῶν καὶ ὑψηλῶν.

Ἐγκαίρως ἀνεκάλυψε καὶ δευτέραν πηγὴν τὴν **Ἀπάνω Βρύση** λεγομένην σήμερον. Τὴν τοποθεσίαν ταύτην ἐσκέφθη νὰ τὴν συνοικήσῃ οὗτος, ἐπιφυλαχθεὶς νὰ προσκαλέσῃ καὶ ἄλλας οἰκογενείας, αἵτινες φεθγουσαι, ὡς εἴπομεν, τὴν τυραννίαν τῶν Τούρκων ἐκ τῶν εὐφόρων μερῶν τῆς Μεσσηνίας, κατέκουν διεσπαρμέναι εἰς τὰ περίξ βουνά.

Καὶ πράγματι πλησίον τῆς κεντρικῆς πηγῆς ἔκτισε πενιχρὸν οἰκίσκον, ἐκαλλιέργησε μέρη τινὰ τῶν περίξ καὶ ἐφύτευσε πολλὰς μωρέας καὶ συκαμινέας, πολλὰι τῶν

ὁποίων εὐρίσκονται ἀκόμη καὶ σήμερον γηραλέαι.

Περίξ τοῦ οἰκίσκου του ἀνωθεν τῆς πηγῆς ἔκτισαν οἰκίας πολλὰς οἱ ἀπόγονοί του καὶ διαμένουσιν ἐκεῖ ἔκτοτε μέχρι σήμερον. Ἦτο δὲ πλούσιος, κατὰ τὴν ἐννοίαν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, διότι καλλιερῶν τὴν γῆν καὶ συντηρῶν καὶ ποιμνία ἔζη ἀνέτως πωλῶν καὶ ἐκ τῶν προσόδων του.

Η ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΣΥΓΚΑΤΟΙΚΟΥ ΤΟΥ ΙΣΑΡΗ

Εἰς τὸ **Σκαφιδάκι**, χωρίον τοῦ Ἄργους, ὑπὲρ διακόσια ἔτη πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Βου παιδομαζώματος, καθ' ὃ πᾶς χριστιανὸς ἔχων ὠρισμένον ἀριθμὸν τέκνων καὶ ἐγγόνων ἀρρένων ὑπεχρεοῦτο νὰ παρέχῃ ἐν διὰ τὸ τάγμα τῶν Γιαννιτσάρων, ἔζη εἰς οἰκογενειάρχης χριστιανὸς ἔχων ἑπτὰ υἱοὺς καὶ πολλοὺς ἐγγόνους καὶ ὁ ὅμοιος ἐκώφευσε εἰς τὴν διαταγὴν ταύτην, ὀπολογίζων τὰ δεινὰ τὰ ὅμοια ἐπροξένουν οἱ πρὸ τεσσαρακονταετίας στρατολογηθέντες ἑλληνοπαῖδες ὡς Γιαννίτσαροι.

Αἱ Τουρκικαὶ ὁμῶς ἀρχαὶ τοῦ Ναυπλίου μετὰ τὴν λήξιν τῆς προθεσμίας ἀπέστειλαν ἓνα Σούμπασην (ἐνωμοτάρχην) μετ' ἀποσπάσματος ἐκ δέκα στρατιωτῶν εἰς τὰ

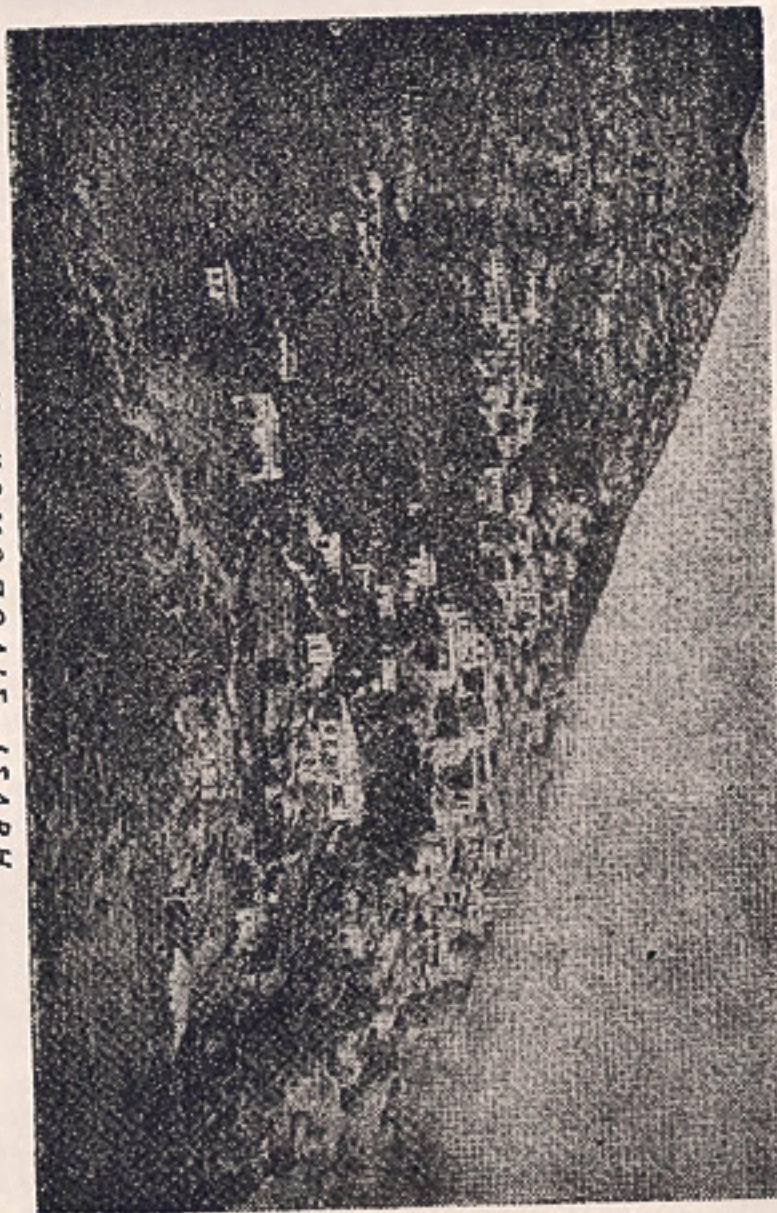
διάφορα χωρία, όπως βία απαγάγωσιν ἐν τέκνον παντός παρβάτου τῆς Σουλτανικῆς διαταγῆς.

Ὅταν ἔφθασε μίαν ἑσπέραν τὸ ἀπόσπασμα παρὰ τῷ ἐν λόγῳ οἰκογενειάρχῃ εἰς Σκαφιδάκη, οὗτος ἐδέχθη νὰ τὸ ξενίσῃ, ὑποσχεθεὶς ὅτι θὰ δώσῃ ἕνα τῶν ἐγγόνων του κατὰ τὴν ἀρέσκειάν του, ἀφ' οὗ οἱ υἱοὶ του τῷ ἐδήλωσαν κατ' ἴδιαν, ὅτι εἶναι σύμφωνοι πάντες πρὸς ταῦτα διὰ νὰ μὴ ἐνοχλῶνται ὑπὸ τῶν Τούρκων.

Ἄλλ' ὁ οἰκογενειάρχης οὗτος εἶχεν ἄλλας σκέψεις· τὸ δὲ ἑσπέρας κατὰ τὸ δείπνον προσέφερεν ἄφθονον οἰνόπνευμα πρὸς κόσιν εἰς τοὺς Τούρκους, οἱ ὅποιοι περιέπεσαν εἰς βαθὺν ὕπνον. Τότε συνεννοηθεὶς μετὰ τῶν υἱῶν του ἐφόνευσεν ἅπαν τὸ τουρκικὸν ἀπόσπασμα διὰ πελέκεων καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν ἔρριψαν εἰς παρακείμενον ἔλος. Νύκτωρ δὲ διανείμας τὴν κινητὴν περιουσίαν του ἀναλόγως ἐκάστῳ διέταξε τὸν πρῶτον ὀνομαζόμενον Βρετόν, νὰ μεταβῇ εἰς Λάκκουσ, μέρος τῆς Μεσσηνίας μετὰ τῆς οἰκογενείας του. Τὸν δεύτερον καλούμενον Νικολὸν διέταξε νὰ μεταβῇ εἰς Μάνην. Πλὴν οὗτος εὐρῶν εὐκαιρίαν προστασίας κατόκησεν εἰς Λογγάστραν τῆς Λακεδαιμόνος, ὅπου ὑπάρχει ἀκόμη ἡ οἰκογένεια τῶν Νικολέων, οἱ Νικολόπουλοι, οἵτινες ἐκ τῆς φυσιογνωμίας ἐγνωρίσθησαν πρὸ ἐξήκοντα ἐτῶν μετὰ τῶν ἐν Ἰσαρι Σιυρέων συγγενῶν των εἰς τὸ δικαστήριον τῆς Σπάρτης καὶ οἱ ὅποιοι ἔδρασαν κατὰ τῶν Τούρκων*. Τὸν τρίτον υἱὸν του ἀδήγησε νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Λιδώραν τῆς Γορτυνίας, ἀλλ' οὗτος μετέβη καὶ κατόκησεν εἰς Στεμνίτσαν, ἐξ οὗ ἐγεννήθησαν οἱ Γιωρμαῖοι οἱ ὅποιοι βραδύτερον ἠλλαξαν ἐπωνυμίαν. Ὁ τέταρτος ὁ-

(1) Σημ. «Βγήκαν τὰ Νικολόπουλα καὶ κυνηγᾶν τοὺς κλέφτας καὶ κυνηγᾶν τὸν Ζαχαριὰ τὸν κλέφτο-Βαρβεισίτη...»

Ἡ ΚΟΜΟΠΟΛΙΣ ἸΣΑΡΗ



νομαζόμενος Πλιάκας κατέφυγεν εἰς τὸ Αἴγιον. Ὁ Βασίλης ἐγκατεστάθη εἰς Ἀλωνίσταιναν, ἐξ οὗ ἡ οἰκογένεια Τουρκοβασιλέων. Ἄλλος υἱὸς τοῦ μετὰ τεσσάρων ἐγγόνων ἀνεχώρησε δι' Ἀθήνας καὶ ὁ τελευταῖος ἀλλαχοῦ χωρὶς πλεον νὰ μάθωσιν οἱ μὲν τι ἀπέγειναν οἱ δέ.

Ὁ Βρετὸς, ὁ πρῶτος υἱός, κατέφυγεν εἰς Διμάνδραν, πενιχρὸν χωρίον τοῦ δήμου Δωρίου - Τριφυλίας, ἀπέχον 3 1/2 ὥρας τοῦ Ἄετοῦ, ζῶν πτωχικὰ καὶ ἐργαζόμενος εἰς ἀδεσπότες ἐκτάσεις ὑπ' αὐτοῦ καταληφθείσας.

Οἱ ἐγκληματίαι τότε μεταβαίνοντες εἰς ἄλλο βιλαέτιον, εὐκόλως ἀπεκρύπτοντο καὶ ἔμμενον ἀκαταδίωκτοι. Οὗτος μάλιστα ἐθεώρει τὸν ἑαυτὸν τοῦ ἀπαλλαγέντα καὶ ἐξ ἑνὸς χρέους πενήτην γροσίαν πρὸς Τούρκον Ἄγῆν ἐν Ναυπλίῳ, ἅτινα ἰσοδυνάμουν τότε πρὸς Ἰσαρίθιμους σημερινὰς λίρας.

Ἄλλ' ὁ Ἄγῆς συναθροίζων πληροφορίας κατὰ καιροῦς ἀνεχώρησε μετὰ δύο-τρία ἔτη εἰς Μεσσηνίαν μετὰ πεντάδος συνοδῶν τούρκων καὶ ἀπὸ χωρίου εἰς χωρίον κατάρθωσε ν' ἀνακαλύψῃ τὴν διαμονὴν τοῦ Βρετοῦ παρὰ τοῦ ὁποίου ἀπῆται τὴν ἀπόδοσιν τοῦ χρέους. Ἐπειδὴ δὲ οὗτος τῷ ἐδήλωσε πλήρη ἀδυναμίαν πληρωμῆς τοῦ χρέους τὸν ἐξηνάγκασε νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ οἰκογενειακῶς καὶ μετὰ τῶν κινητῶν τοῦ πραγμάτων εἰς Ναύπλιον, ὑπαινισσόμενος εἰς αὐτὸν καὶ καταγγελίαν διὰ τὴν ἐξαφάνισιν τοῦ ἀποσπάσιματος.

Μάτην ὁ Βρετὸς τοῦ ἐξῆται προθεσίαν διὰ τὴν ἀπόδοσιν τοῦ χρέους, ἢ τοῦλάχιστον νὰ τὸν ὀδηγήσῃ εἰς τὸν ἀρχιερέα τοῦ τόπου διὰ νὰ δανεισθῇ τὸ ποσὸν τοῦ χρέους του. Ἀπελπισ ἠκολούθησε τὸν Ἄγῆν καὶ τὴν συνοδείαν του ἀπὸ τὴν Διμάνδραν καὶ τὸ ἑσπέρας ἔφθασαν πλησίον τοῦ σημερινοῦ χωρίου Ἰσαρι εἰς τὴν θέσιν Λάκκες καὶ κίπεσκήνωσαν.

Ὁ ἐκεῖ που πλησίον κατοικῶν Ἰσαρηὶς ἀντιληφθεὶς τὴν κατασκήνωσιν τῶσων ἀνθρώπων μετέβη πλησίον τῶν καὶ τοὺς ἐχαιρέτισε καὶ τοὺς ἠρώτησε τὴν αἰτίαν διὰ τὴν ὁποίαν συνοδεύουν τὴν οἰκογένειαν ταύτην. Μαθὼν τὴν αἰτίαν ὁ Ἰσαρηὶς καὶ ἐννοήσας ὅτι ὁ Ἄγας ἐνδιεφέρετο μόνον διὰ τὸ ὀφειλόμενον ποσὸν πρὸς αὐτόν, ἀφ' οὗ περιποιήθη ὄλους τοὺς Τούρκους τὴν ἐσπέραν ἐκείνην, παρεκάλεσε τὸν Ἄγαν ἰδιαιτέρως ν' ἀφήσῃ καρ' αὐτῷ τὴν οἰκογένειαν ταύτην, ἀποδίδων αὐτὸς ὄστος τὸ χρέος τῶν πενήτηντα γροσίων, ἀφ' οὗ προκαταβολικῶς ἔλαβε τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ Βρετοῦ, ὅτι θὰ συγκατοικήσῃ μετ' αὐτοῦ καὶ δὲν θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Διμάνδραν ὅπου ἔμεινε μέχρι τοῦδε.

Ὁ Ἄγας συγκατετέθη πρὸς τοῦτο καὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὁ Βρετὸς ἐγένετο ὁ δεῦτερος οἰκιστὴς τῆς σημερινῆς κωμοπόλεως Ἰσαρι.*

Ὁ Ἰσαρηὶς παρεχώρησεν εἰς τὸν Βρετόν τὸ δυτικὸν μέρος τῆς τοποθεσίας τοῦ χωρίου, ὅπου σήμερον εἶναι τὰ Σιοριϊκὰ σπῖτια καὶ ἐκάλεσε καὶ πολλοὺς ἄλλους περιοίκους, διεσπαρμένους εἰς τὰ κτήματά των νὰ προσέλθωσιν εἰς τὸν νέον συνοικισμὸν.

Καὶ πράγματι σὺν τῷ χρόνῳ προσήλθον ἀπὸ τὴν θέσιν Μπουρλέσια, οἱ Ντελαῖοι, οἱ μετὰ ταῦτα μετονομασθέντες Σακελλαριάδαι, οἱ Λαμπραῖοι, οἱ Ἀντωναραῖοι, Παπαργυραῖοι, Ξυ-

* Σημ. Ἐραν.— Δύο ἐκδόσεις φέρονται περὶ τῆς ὀνομασίας τῆς κωμοπόλεως Ἰσαρι. Ἡ δὲ ἢ φύσει ὀχυρωτάτη θέσις εἶχε κληθῆ ὑπὸ τῶν Τούρκων Ἰσάρ - φρούριον, ἐξ οὗ καὶ ὁ ποιμαίνων ἐκεῖ ἠνομάσθη Ἰσαρης, ἢ εἶχεν οὗτος τὸ ὄνομα Ἰσαρης καὶ χάριν τιμῆς ἔλαβε τὸ ὄνομά του ὁ συνοικισμὸς. Ἡ πρώτη φαίνεται πιθανότερη.

ναῖοι (νῦν Μενταῖοι), Κασταναῖοι, Γιαλαμαῖοι καὶ Ρουσαῖοι.

Ἀπὸ τὴν Ἄγριακὸνα προσήλθον οἱ Κυριαζαῖοι καὶ Κουτσομυραῖοι, ἀπὸ δὲν τὴν Φαλαισίαν οἱ Ρουπαῖοι καὶ ἀπὸ τὸ Τζαμί-Μεσσηνίας οἱ Τζεμαῖοι.

Καὶ ἀπόγονοι μὲν τοῦ Ἰσυρη εἶναι αἱ ἐξῆς οἰκογένειαι: Μπακαῖοι, Μπασακαῖοι, Ξηροκωσταῖοι, Τσιουτσιουμπραῖοι, Καυταῖοι, Ντουκουραῖοι, Ντορνταῖοι, Ζορμπαῖοι, Τσαντιλαῖοι καὶ Χαρταῖοι (νῦν Ζιομπολαῖοι).

Ἀπόγονοι δὲ τοῦ Βρετοῦ εἶναι οἱ ἐξῆς: Σιοραῖοι, Κατριβαναῖοι, Ζερβαῖοι, Δρακοπουλαῖοι, Μιχαῖοι, Ρουμβουτσαῖοι, Τογγαῖοι, Τιγγαῖοι, Λυμπεραῖοι, Τσαγκογιωργαῖοι, Σαραῖοι, Σμανταῖοι (νῦν Κυριακαῖοι), Καφετζαῖοι, Κοτσιραῖοι καὶ Πουλαῖοι, οἵτινες ἀποτελοῦν τὰ 2/3 τῆς κωμοπόλεως.



ΕΝΑΡΞΙΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΤΟΥ ΣΙΟΡΗ



Ὁ Βρετὸς κατοικήσας εἰς Ἰσαρι κατὰ τὸ 1700 ἔσχεν ἓνα υἱὸν ὀνόματι Δημήτριον. Οὗτος ἐγέννησεν ἓνα ἐπίσης τὸν Ἀσημάκην, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἄρχονται αἱ προαναφερθεῖσαι οἰκογένειαι. Ὁ Ἀσημάκης Βρε-

τός, ὡς ἐγράφετο ἀπὸ παιδικῆς ἡλικίας ἐφάνη ζῶντων καὶ ἀνήσυχον πνεῦμα. Ἐξωθούμενος δὲ ἐκ τοῦ ἐπαναστατικοῦ πνεύματος τῆς ἐποχῆς του, εἰς ὄρεινά μέρη διαμένων καὶ ἀγανακτῶν ἐκ τῶν Τουρκικῶν κακουργιῶν κατὰ τῶν ὁμοφύλων του ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς ζῶντων νέων καὶ ἤρξατο ἐπιδρομὰς κατὰ τῶν Ἀγάδων τοῦ Φαναρίου φονεῶν πάντα Τοῦρκον φερόμενον ὡς πιέζοντα χριστιανόν.

Κατ' ὀλίγον ἐξέτεινε τὴν δρᾶσιν του καθ' ὅλην τὴν περιφέρειαν τοῦ Φαναρίου καὶ ἐνεποίησε τοιοῦτον τρόπον εἰς τοὺς Τοῦρκους, ὥστε οὐδεὶς τούτων ἐξήρχετο εἰς τὰ χωρία, τὰ δὲ ἐξερχόμενα ἀποσπάσματα ἐπανήρχοντο πάντοτε δεκατισμένα εἰς τὴν πρωτεύουσαν.

Λαβῶν δὲ σύζυγον ἐκ τῶν Σουλιμοχωρίων τοῦ δήμου Δωριῶν τῆς Τριφυλίας καὶ συνδεθείς μετὰ τῶν ἀνδρείων Νερέδων, ὡς ἐκαλοῦντο οἱ κάτοικοι τῶν χωρίων ἐκείνων, ἐπεξέτεινε τὴν δρᾶσιν του μέχρι τῆς Ἀρκαδίας (Κυπαρισσίας) καὶ τῆς Μεσσηνίας ἐν γένει.

Ἐκτοτε συνεδέθη καὶ μετὰ τοῦ Κωνστ. Κολοκοτρῶνη καὶ συνετόνιζε τὴν δρᾶσιν του. Πολλάκις δὲ παρ' αὐτῷ κατέφυγεν ὁ Κωνστ. Κολοκοτρῶνης διωκόμενος παρὰ τῶν Τοῦρκων, καθ' ὅσον τὰ μέρη τῶν Νομίων ὀρέων, κατάφυτα καὶ ποικίλως διαμελισμένα, ἦσαν κατάλληλα διὰ κρυψύγετα.

Ὅτε δὲ ἐγένετο ἡ ἐπανάστασις τοῦ Μπενάκη — ὡς καλοῦσιν ἀκόμη ἐν Πελοποννήσῳ τὴν ἐπανάστασιν Ὀρλώφ — ἡ μεγαλυτέρα πολεμικὴ δύναμις, ἣτις διετίθετο εἰς ἀνδρας ἦτο ὁ πατήρ τοῦ Σιόρη, ὁ Ἀσημάκης Βρετὸς. Οὗτος ἐφθασεν ἔξω τῆς Τριπόλεως, τὴν ὁποίαν ἐπεχείρησαν μετὰ τοῦ Κωνστ. Κολοκοτρῶνη νὰ πολιορκήσωσιν, ἀλλ' ἡ πολιορκία αὕτη ἐλύθη ἀμέσως ὡς ἐφθασεν ὁ ἐκ Κων/πόλεως ἀποσταλεὶς Τουρκάλβανικὸς στρατός.....

Κατὰ τὴν ἐπιδρομὴν τοῦ Τουρκικοῦ στρατοῦ ἐν Πελοποννήσῳ, τῇ προδοσίᾳ τῶν Ἀγάδων Φαναρίου, ὁ Ἀσημάκης Βρετὸς συνελήφθη καὶ μεταφερθεὶς εἰς Τριπολιτᾶν ἀπηγχονίσθη ὑπὸ τῶν Τοῦρκων.

Ἡ σύζυγός του καὶ τὰ τέκνα του κατέφυγαν εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰ ὄρη, πλὴν τοῦ τελευταίου υἱοῦ του Μιχαὴλ δωδεκαετοῦς αἰχμαλωτισθέντος καὶ ἀπαχθέντος εἰς Τρίπολιν, ὅπου τὸν ἐνέκλεισαν εἰς τουρκικὸν Σχολεῖον. Μετὰ τριετίαν δὲ ὅταν ἠθέλησαν νὰ τὸν ἐξισλαμήσωσιν, ἡ μήτηρ του μετέβη εἰς Τριπολιτᾶν, προσέφερε δύο χιλιάδας γρόσια εἰς χρυσὸν πρὸς τὸν Πασᾶν καὶ τὸν ἀπελευθέρωσεν.

Ὁ Ἀσημάκης Βρετὸς ἐγέννησε υἱοὺς μὲν τοὺς Κατριμπάνον, Σιόρη, Ζέρβαν, Μήχον, Παρασκευᾶν καὶ Μιχαὴλ, κόρην δὲ μίαν, τὴν Ἀδριάναν. Ταύτην ἐνυμφεύθη ὁ Ἀθανάσιος Κοκκίνης ἐκ Γαράντζης τῆς Ἀνδανείας, ὅστις ἐχειροτονήθη ἱερεὺς ἐκεῖ καὶ εἰς τὰ 1795 μετόφησεν εἰς Ἰσαρι λαβῶν τὸν τίτλον τοῦ Οἰκονόμου. Ὁ υἱὸς τούτου Ἀναγνώστης Οἰκονομόπουλος, προσφιλὴς ἀνεψιὸς τοῦ Σιόρη, ἐπεσεν εἰς τὴν ἄλωσιν τῆς Τριπόλεως, ἀκόλουθος τοῦ θεοῦ του. Ἐκ τούτου κατάγονται οἱ Οἰκονομόπουλοι ἢ Οἰκονομαῖοι. Ὁ Κατριμπάνος ὀνομάζετο Παναγιώτης. Ἡ παρεπωνυμία «Κατριμπάνος» τῷ ἐδόθη κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν ὑπὸ τῆς μητρὸς του ἐξ ἀγνώστου αἰτίας. Ὁ Σιόρης ἐκαλεῖτο Ἀθανάσιος. Τὸ ἐπωνυμιον Σιόρης ἐπεκράτησεν ὡς ἐξῆς. Οἱ Ἐνετοὶ καταλαβόντες τὴν Πελοπόννησον ἀπὸ τοῦ 1699 κατῴκουν συνήθως τὰ παράλια φρούρια καὶ χάριν ἐμπορίας εἰσέδουον εἰς τὸ ἐσωτερικόν τῆς χερσονήσου ἐκεῖθεν μανθάνοντες τὴν δρᾶσιν τοῦ κύρ Θανάση πρὸς τὸν ὅποιον κατέφευγον πολλάκις πρὸς προστασίαν, τὸν προσηγόρευον σιὸρ Θανάση (Signore - sior) καὶ ἡ προσφώνησις αὕτη

ἐξειλίχθη εἰς ἐπόνυμον δι' οὗ καὶ μόνον ἦτο τοῖς πᾶσι γνωστός. Ὁ Ζέρβας ὠνομάζετο Ἀναστάσιος. Οὗτος ἐχειρίζετο τὴν ἀριστερὰν χεῖρα ἐξ ὀλοκλήρου ἀντὶ τῆς δεξιᾶς (ζερβοχέρης) καὶ τῷ ἀπέμεινεν ὡς ἐπόνυμον ἡ ἀριστερότης καὶ εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τοὺς ἀπογόνους του. Μιχαῖλος, Παρασκευᾶς (ὁ καὶ Λούμπας) καὶ Μιχαὴλ ἦσαν τὰ ὀνόματά των.



ΑΓΝΩΣΤΟΙ ΣΕΛΙΔΕΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ



Ὁ Κατριμπᾶνος διεδέχθη τὸν πατέρα του Ἀσημάκην ἐπαξίως διὰ τὴν σωματικὴν του ρώμην καὶ τὴν ἀνδρείαν του καὶ ὅταν μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Ὀρλώφ κατεπλημύρησαν τὴν Πελοπόννησον οἱ Ἄλβανοί, στρατὸς τούτων ὤδευε πρὸς Φανάριον κατὰ τῶν ἐπαναστατῶν ἀπὸ τοῦ ὄροπέδιου Μεγαλοπόλεως. Ὁ Κατριμπᾶνος συναθροίσας τοὺς Ἰσαρέους καὶ τοὺς Ντρέδες ἀπὸ τοῦ Σουλιμᾶ, Ψάρι, Γαράτζα, συγγενεῖς τῆς μητρὸς του καὶ τῆς συζύγου του καὶ πολλοὺς ἄλλους περὶ τοὺς ὀκτακοσίους ἐν ὄλῳ ἐξεκένωσε τὸ Ἰσαρι καὶ ὄχυρώθη εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ, τὸν προφήτην Ἥλιαν. Οἱ Τουρκαλβανοὶ ὑπερτριπλάσιοι ὄντες, ἀφ' οὗ ἐλεηλάτησαν τὸ Ἰσαρι καὶ ἔθεσαν πῦρ εἰς ὅλας τὰς οἰκίας, ἐπροχώρησαν κατὰ τῶν ὄχυρωμένων περὶ τὸ ἐκκλησιδίων Ἑλλήνων, συνάψαντες μάχην μετὰ τρομερᾶς ἐπιθέσεως. Ὁ Κατριμπᾶνος μὲ τὸν στρατὸν του ἠμύνετο γενναίως, ἀλλ' ἡ ἐνδεχομένη ἔλλει-

ψις ἐφοδίων καὶ τὸ πλῆθος τῆς ἐχθρικῆς στρατιᾶς ταχέως θά καθίστων τὴν θέσιν του δυσχερῆ, τὴν διεμήνυσεν ἐγκαίρως εἰς τὸν ἀδελφὸν του Ἀθανάσιον στρατολογουντα εἰς τὰ χωρία Καρναῖς, Κραμποβόν, Δερμποῦντι κ.λ. Ὁ Σιόρης λαβὼν τὴν εἶδησιν καὶ ἔχων μαζύ του τοὺς ἀδελφούς του Ζέρβαν καὶ Μιχαὴλ ἔσπευσε μετὰ δεξιότητος ἐκ τῶν πλαγίων κατὰ τῶν Τούρκων προξενήσας τόσην κατάπληξιν εἰς τὸν ἐχθρὸν, ὥστε ἤρχισεν οὗτος νὰ ὑποχωρῇ ἀγνοῶν τὸ μέγεθος τῆς ἐχθρικῆς ἐπικουρίας. Ἐπωφεληθέντες οἱ πολιορκούμενοι ἐκ τῆς ἀμηχανίας τῶν Ἄλβανῶν ἐξῆλθον ἐπιτιθέμενοι κατὰ τῶν ὑποχωρούντων Τούρκων καὶ ἐντὸς ὀλίγου ἡ ὑποχώρησις των μετεβλήθη εἰς ἀτακτον φυγὴν. Ὁ Κατριμπᾶνος ξιφῆρης ἐπροπορεύετο πάντων (λέγεται ὅτι εἶχε τὸ μακρότερον ξίφος τὸ ὁποῖον οὐδεὶς ἄλλος ἠδύνατο νὰ ἐξαγάγῃ τῆς θήκης κρατῶν τοῦτο ἐκ τῆς λαβῆς) καταδιώκων καὶ διαμελίζων τοὺς φυγάδας ἕως εἰς τὶς Γ ο ὐ ρ ν ε ς, τὰς ὑπαιρείας τοῦ Ἰσαρίου.

Ἐκ τῶν Τουρκαλβανῶν ἠρθιμῆθησαν ὀγδοήκοντα πτώματα.

Τὴν πῆσιν τῶν φυγάδων ἠσθάνθη ἐξ ὀλοκλήρου τὸ μικρὸν σῶμα τοῦ Σιόρη ὅπου ἐπληρώθη ὁ ἴδιος καὶ ὁ ἀδελφός του Ζέρβας, ἐφονεύθη δὲ νεαρῶτατος ὁ τελευταῖος ἀδελφός των Μιχαὴλ ὁ ὀμιλῶν τὴν Τουρκικὴν ὡς μητρικὴν γλῶσσαν, ἀλλοτε αἰχμάλωτος καὶ ἐν σχολείῳ τουρκικῷ τῆς Τριπολιτσᾶς διατελέσας. Οἱ Ἄλβανοὶ φεύγοντες ἐκεῖθεν ἐπανῆλθον εἰς Τριπολιτσάν καὶ ἐγκατεστάθησαν ἐκεῖ.

Οἱ Ἄλβανοὶ ἐξήρχοντο ἐκ Τριπολιτσᾶς πρὸς λεηλασίαν τῶν πεδινῶν χωρίων τοῦ ὄροπέδιου Μεγαλοπόλεως, κλὴν ἀπέφευγον ν' ἀνέλθωσι καὶ εἰς Ἰσαρι ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὸ προηγούμενον πάθημά των. Ἐν τούτοις δύο ἔτη βραδύτερον ἀπὸ τῆς μάχης τοῦ Προφήτου Ἥλια ἐπεχει-

ρησαν οι Άλβανοι έκστρατείαν κατά τοῦ ἐκιννακτισθέντος Ἰσαρι.

Εἰς τὴν θέσιν δμως Κόκκινο Διάσελο συνήντησαν διακοσίους Ἰσαρέους ὑπὸ τὸν Σιόρη. Καὶ καθὼς ἐπροχώρουν ἀμέριμοι προσβληθέντες ἐξ ἀπροόπτου κατελήφθησαν ὑπὸ πανικοῦ καὶ ἐτράπησαν εἰς ἀτακτον φυγὴν ἀφήσαντες πενήκοντα δύο πτώματα. Ἐκ τῶν Ἰσαρέων ἐφονεύθησαν τρεῖς καὶ ἐπληγώθη πάλιν ἐνταῦθα ὁ ἀδελφός τοῦ Σιόρη ὁ ἀχώριστος Ζέρβας.....

Οἱ Ἄλβανοι τέλος δυστροποῦντες ἂν ἀναχωρήσωσιν ἐκ τῆς Ἑλλάδος προκάλεσαν τὴν ἀποστολὴν ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου τοῦ Ναυάρχου Χασάν, ὅστις συνεννοηθεὶς μετὰ τῶν Ἑλλήνων, συμπεριλαμβανομένου τοῦ Σιόρη, κατέστρεψαν αὐτούς.

Ὁ Κατριμπάνος ὑπέσχετο πολλὰ διὰ τὴν σωματικὴν του ρώμην καὶ τὴν ἀνδρείαν του, ἀλλὰ τὸν προέλαβεν ὁ θάνατος εἰς τὰ 1783 μόλις εἰς ἡλικίαν τριάκοντα πέντε ἐτῶν.

Οὗτος ἀφῆκε τρεῖς υἱούς, τὸν Δημήτριον*, τὸν Ἠλίαν καὶ τὸν ἐν γαστρὶ Παναγιώτην (ἢ Κονταμέτην παρεπονομαζόμενον, λαβόντα τὸ ὄνομα τοῦ ἀποθανόντος πατρός του) καὶ μίαν κόρην, τὴν Ἀσημίτσαν, ἡ ὁποία ὑπανδρευθεῖσα εἰς Ἀστάλα ἔσχεν ἀπογόνους τοὺς Καρακουνταναίους.

Ὡς ἀνέφερον ἀνωτέρω ὁ Κωνσταντῖνος Κολοκοτρώνης πολλάκις διωκόμενος ὑπὸ τῶν Τούρκων κατέφευγεν

(*) Σημ. Ὁ Δημήτριος, ὁ υἱὸς τοῦ Κατριμπάνου, ἐγέννησε τὸν Ἀλέξιον, πατέρα τοῦ Ἀθανασίου Κατριμπάνου ἐπὶ τεσσαρακονταετιαν πληρεξουσίου καὶ βουλευτοῦ Μεγαλοπόλεως.

εἰς τὸ Φανάρι εἰς τὸν Ἀσημάκην Βρετὸν μεθ' οὗ συνεδέετο διὰ μεγάλης φιλίας. Μετὰ τὴν μάχην τοῦ Προφήτου Ἠλιοῦ μετέβη εἰς Φανάρι νὰ ἀνανεώσῃ τὸν σύνδεσμον μετὰ τῶν τέκνων τοῦ ἀπαγχονισθέντος φίλου του. Ὁ Κατριμπάνος με τοὺς ἀδελφούς του καὶ ὅλον τὸ καλῶς συγκεκροτημένον κλέφτικον σῶμά του ἔκαμεν ἓνα γεῦμα εἰς τινα ἐξοχὴν τῆς Ὀλυμπίας μετὰ τὰ καλλίτερα παλλικάρια τοῦ Φαναρίου, καὶ μετὰ τὸ συμπόσιον ἔθεσαν ἀγωνίσματα οἱ κλέπτες πρὸς τιμὴν τοῦ ξενιζομένου Κολοκοτρώνη. Εἰς ὅλα δὲ τὰ ἀγωνίσματα πρῶτος ἦλθεν ὁ Κατριμπάνος καὶ ἀνεκηρόχθη τὸ πρωτοπαλλίκαρο τοῦ Φαναρίου.

Ο ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΣΙΟΡΗΣ

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κατριμπάνου, τὸ διαρκές πλέον στρατόπεδον τῶν κλεφτῶν τοῦ Φαναρίου περιήλθε κοινῇ βοῆ εἰς τὸν ἐπιδεξιότατον πλευροκοπήσαντα τοὺς Ἄλβανούς εἰς τὸν προφήτην Ἠλίαν τὸν ἀδελφόν του Ἀθανάσιον. Ὁ Κυρ-Θανάσης, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τῶν κατοίκων καὶ τῶν κλεφτῶν τοῦ Φαναρίου, ὁ Σιορ-Θανάσης κατὰ τοὺς Ἑνετούς, ὅτινες τὸν ἐθεώρουν παντοδύναμον ἐν Πελοποννήσῳ, ἐνυμφεύθη καὶ οὗτος ἀπὸ τὰ Σουλιμοχώρια ὁπόθεν κατήγετο ἡ μήτηρ του καὶ ἡ νύμφη του τοῦ Κατριμπάνου. Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὑπερίσχυσε τὸ ἐπώνυμον σιόρ, ὥστε οὐδαμοῦ ἀναφέρεται ὡς Βρετὸς ἢ Ἀσημακόπουλος καὶ οἱ κραταστραφέντες τῶν διορισμῶν του τουρκικοὶ τίτλοι τὸν ἀνέφερον ὡς Σιόρη ν.

Συνεδύαζε μετά της γενναιότητος μεγίστην ψυχραιμίαν και φρόνησιν παρ' ἄλλην τὴν νεότητά του. Τὸ διαρκές στρατόπεδόν του συνέκειτο σχεδὸν ὑπὸ συγγενῶν τῶν ἀδελφῶν του και τῶν Ἰσαρέων και βραδύτερον ἐκ τῶν υἱῶν του και πλήθους ἀνεπιῶν του. Ἐν ἀνάγκῃ δὲ ἐπεστράτευε τοὺς ἐκ Σουλιμοχωρίων συγγενεῖς, θαυμαστάς και φίλους, ἀνδρας γίγαντας και ἀνδρείους, και ἀπετέλει κατὰ τὸ 1800 τὴν μεγαλειτέραν στρατιωτικὴν δύναμιν τοῦ Μπενάκη ἐν Καλάμαις, τοῦ Κρεβατᾶ ἐν Σπάρτῃ και τοῦ Ζαῖμη ἐν Καλαβρύτοις μεθ' ὧν εὕρισκετο ἐν διαρκεί συνεννόησει.*

Ἐπίσης συνεδέθη μετὰ τοῦ Θεοδώρου Κολοκοτρῶνη ἀνανεώσας τὴν πατρικὴν φιλίαν τῶν μεθ' οὗ συνεδέετο και συγγενειακῶς. Μετὰ τὴν καταστροφὴν τῶν Ἀλβανῶν διορισθεῖς ὑπὸ τῆς Πύλης ἀρχηγὸς τοῦ ἀρματωλικοῦ Φαναρίου ἐκανόνιζε τὸ ποσὸν τοῦ φόρου ἐκάστου τῶν κατοίκων πρὸς τὴν Τουρκίαν τόσον ἀκριβοδικαίως, ὥστε οὐδέποτε ἠκούσθη παράπονον, τόσον ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας, ὅσον και ἀπὸ τοὺς Τούρκους· ὁ δὲ Χουρσήτ τῆς Τριπολιτσᾶς τὸν περιέβαλλε διὰ μεγάλης φιλίας και ἐμπιστοσύνης. Δι' αὐτὸ ἀπαντες τὸν ἐτίμων, τὸν ἐσέβοντο και τὸν ἠκολούθουν τυφλῶς.

Διετῆρει πάντοτε βάρδιες (φρουρᾶς) εἰς ὅλα τὰ ἐπίκαιρα σημεῖα τῆς ἀπόπτου θέσεως τοῦ Ἰσαρι. Ὅχι πλέον στρατὸς ἀλλὰ και ἀπλοῦς ἀπεσταλμένος ἄλλοθεν ἐρχόμενος δὲν ἦτο δυνατόν νὰ εἰσέλθῃ ἀθέατος εἰς Ἰσαρι.

Ἀλλὰ μετὰ τὴν Γαλλικὴν ἐπανάστασιν και τὴν πολεμικὴν κίνησιν ὄλων τῶν Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν ἐκ τῆς πα-

(*) Ὁ Φωτᾶκος ἀναφέρει ὅτι κατὰ τὴν ἐπανάστασιν ὁ Ἀθανάσιος Σιόρης ἀδήγησε τὰ καλλίτερα καλλικάρια τοῦ Φαναρίου τὸ δὲ Ἰσαρι τῆς ὀρεινῆς περιοχῆς τῶν Ναμιῶν ὀρέων ὑπήγετο εἰς Φανάριον.

ρουσίας τοῦ Ναπολέοντος, ἡ Τουρκία ἐχαλάρωσε τὸν ἐν Ἑλλάδι διωγμὸν. Οἱ Ἕλληνες, οἱ ὅποιοι, ὄπως δὴ ποτε, εἶχον πρόσφατα τὰ ὑπὸ τῶν Τουρκαλβανῶν παθήματα, ἐξηγείροντο εἰς ὅλα τὰ διαμερίσματα τῆς Ἑλλάδος, τόσον κατὰ ξηρὰν ὅσον και κατὰ θάλασσαν και ἀπεφασίζετο τότε ἡ ἀπαισία ἀπόφασις γενικῆς σφαγῆς ἐν Πελοποννήσῳ, αἰτία τῶν κλεφτῶν, οἱ ὅποιοι ἐφόνευαν και ἐλήστευον Τούρκους εἰσπράκτορας, μεμονωμένα ἀποσπάσματα και ἄλλους ἐγκατεστημένους ἐν Ἑλλάδι Τούρκους.



ΕΠΙΣΤΟΛΗ
ΠΑΝΟΥ Θ. ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΙΟΡΗΝ

Πάρκα Θανάση Σιόρη

Εις τὴν Ἀνδρίτσεινα δταν εἶμεθα σοῦ εἶπα, καὶ μοῦ ὑπεσχέθης ὅτι ὀλίγας ἡμέρας ἤθελες νὰ πῆς εἰς τὸ ὄρδι, καὶ τῶρα μανθάνω ὅτι ἀκόμη εἶσαι αὐτοῦ καὶ λυποῦμαι ὅπου ἐσεῖς ἀμελεῖτε, ἐνῶ ἔκρεπε ὡς καπετάνιος νὰ τρέξετε μὲ προθυμίαν καὶ νὰ μὴν ἀφήσετε χωρὶς κεφαλὴν τὸ στράτευμά σας διὰ τοῦτο λαμβάνοντας τὸ παρὸν μου, νὰ κινήσης εὐθὺς διὰ τὸ ὄρδι, τοὺς δεκάξ στρατιώτας τοῦ χωριοῦ σας τὸ ἀνάλογον τοὺς πέρνεις ἕως τὴν Τριπολιτζάν, καὶ ἐπειδὴ εἶναι ὑποκείμενοι νὰ ἀλλάξουν κατὰ μῆνα, νὰ μοῦ βγάλῃς ἄλλους δεκαῆξ καὶ νὰ μοῦ τοὺς στείλῃς εἰς Τριπολιτζάν διὰ νὰ ἔλθουν αὐτοὶ πίσω, ὁμοίως νὰ μοῦ στείλῃς καὶ τοὺς Μπασταίους τοὺς προσμένω γλήγωρα καὶ μὴν τοὺς χασομερήσης.

Τῆ 15 Δ/μβρίου 1822
ἀπὸ Ἀρκουδόρεμα

Σφραγίς
(Πάνος Κολοκοτρώνης)

ὁ ἀνεψιός σας

ὑπογραφή
Π. Θ. Κολοκοτρώνης

ἔγραψε Πάνος Κολοκοτρώνης

Ἦναι ἀνδρῆμα ὅλα ἡμέρα, ὅτ' ἔσονται ἡμέρες ἴσως.
χρόνος ὅτ' εἰς ὀλίγες ἡμέρας ἔθελες νὰ πῆς εἰς
τὸ ὄρδι, καὶ τῶρα μανθάνω ὅτι ἀκόμη εἶσαι αὐτοῦ
καὶ λυποῦμαι ὅπου ἐσεῖς ἀμελεῖτε, ἐνῶ ἔκρεπε ὡς καπετάνιος
νὰ τρέξετε μὲ προθυμίαν καὶ νὰ μὴν ἀφήσετε χωρὶς κεφαλὴν
τὸ στράτευμά σας διὰ τοῦτο λαμβάνοντας τὸ παρὸν μου,
νὰ κινήσης εὐθὺς διὰ τὸ ὄρδι, τοὺς δεκάξ στρατιώτας τοῦ
χωριοῦ σας τὸ ἀνάλογον τοὺς πέρνεις ἕως τὴν Τριπολιτζάν,
καὶ ἐπειδὴ εἶναι ὑποκείμενοι νὰ ἀλλάξουν κατὰ μῆνα,
νὰ μοῦ βγάλῃς ἄλλους δεκαῆξ καὶ νὰ μοῦ τοὺς στείλῃς
εἰς Τριπολιτζάν διὰ νὰ ἔλθουν αὐτοὶ πίσω, ὁμοίως
νὰ μοῦ στείλῃς καὶ τοὺς Μπασταίους τοὺς προσμένω
γλήγωρα καὶ μὴν τοὺς χασομερήσης.

Τῆ 15 Δεκεμβρίου 1822



Ἐπιγραφή
Πάνος Κολοκοτρώνης

Ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, ἐκδικητὴς τῆς πατρίδος καὶ τοῦ θανάτου τοῦ πατρὸς του ἀνδρωθεὶς περιήρχετο τὴν Πελοπόννησον καὶ μάλιστα ἐν Μεσσηνίᾳ μετὰ τυμπάνων καὶ πολλῶν καλλικαρίων κηρύσσων τὴν ἐπανάστασιν ἀπὸ χωρίου εἰς χωρίον καὶ ὡς τιμωρὸς οὐ μόνον Τούρκων ἐπισήμων, ἀλλὰ πολλακίς καὶ χριστιανῶν, δυστροπούντων εἰς τὰ κελεύσματά του. Εἰς ὑπερβολὰς τινὰς κατὰ χριστιανῶν ἐδέχετο ἀγογγύστως τὰς ἐπιτιμήσεις τοῦ Σιόρη. «Καπερώνη θά σέ κρεμάσω καμμιὰ ὥρα με τὸ κεφάλι κάτω. Νά εἶσαι προσεκτικὸς» τοῦ ἔλεγεν. Ἡ Πελοπόννησος τῷ 1805 εὕρισκετο εἰς μέγαν ἀναβρασμὸν. Καὶ ἐπέτυχε μὲν ὁ Σουλτάνος τὸ ἔτος τοῦτο τὴν ἔκδοσιν τοῦ φρικτοῦ ἐκείνου ἐπιτιμίου παρὰ τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινοπόλεως κατὰ τῶν ἐπαναστατῶν, ἀλλὰ δὲν ἐλαμβάνετο ὑπ' ὄψει ἐν Πελοποννήσῳ τοῦτο, οὔτε ἔσχεν ἀποτέλεσμα σημαντικόν.

Ἄλλ' ἐν Τριπολιτσᾷ δημοῦς ἤρχεν ὁ Χουρσήτ Πασᾶς, εὐφυῆς καὶ δραστήριος ἀνὴρ καὶ ἀντελαμβάνετο καλῶς τὰ πράγματα. Τοῦτου τὴν ἐμπιστοσύνην εἶχεν ἀποκτήσει ὁ Σιόρης ἐξ ὀλοκλήρου καὶ τὸν περιέβαλλεν ἐκεῖνος διὰ μεγάλης φιλίας.

Θέλων λοιπὸν ὁ Χουρσήτ νὰ ἐκκαθαρίσῃ τὴν κατάστασιν ἐν Πελοποννήσῳ ἐκάλεσε πρὸς σύσκεψιν εἰς Τριπολιτσᾶν τοὺς προκτίρους Ζαῖμην, Λόντον, Δεληγιάννην, πολλοὺς ἀρχιερεῖς τοῦ Φαναρίου, τὸν Πακαλέξην, ὅστις ἀφήνει ἐντολὴν εἰς τοὺς ἰδικούς του νὰ ὑπακούσουν εἰς τὸν Σιόρη καὶ ἀφ' οὗ τοὺς συνήθροισεν δλους, τοὺς ἔθεσεν ὑπὸ φύλαξιν. Μετὰ δύο ἡμέρας τοὺς ἐκάλεσε καὶ τοὺς

ἀνεκοίνωσε τὴν κατάστασιν διὰ τὴν ὅποιαν τοὺς ἐθεώρει καὶ ἠθικῶς ὑπευθύνους. Τοὺς ὑπέβαλε δὲν τὴν ἀπαιτησὶν τοῦ μετὰ ἀμότητος ἢ θά χαλάσουν τοὺς κλέφτες τοῦ Μωρηᾶ ἢ θά διαταχθῆ γενικὴ σφαγὴ. ἤτις θ' ἀρχίσῃ ἀπ' αὐτοὺς τοὺς ἰδίους.

Παρίδοι Β'
ἀριθ. 252.

Παναγιώτης Πολύδωρος

ὁ ἐπαρχὸς Φαναρίου διατάττει

Προσφωρινῆ διοικήσεως τῆς Ἑλλάδος

ὁ ἐπαρχὸς Φαναρίου διατάττει
πρὸς τοὺς στρατιώτας ὅπου λείπουν ἀπὸ τὴν ἀναλογίαν κατὰ τὸ δευτέρου ὅπου προχθὲς εὐγήκαν καὶ μὴν χασομερᾶτε διὰ τὰς γίνονται ἔξοδα.

Τῆ 29 Ἰουλίου 1823 Ἀνδρίτσεινα.

Τοὺς στρατιώτας ὅπου λείπουν τοὺς εὐγαλαν προχθὲς καὶ πάλιν ἐγύρισαν ὀπίσω.



ὁ ἐπαρχὸς Φαναρίου
Παναγιώτης Πολύδωρος

Παρίδοι Β' ἀριθ. 252

Προσφωρινῆ διοικήσεως τῆς Ἑλλάδος
ὁ ἐπαρχὸς Φαναρίου διατάττει.

Πρὸς τοὺς.....

Διατάττεσθε νὰ παραδώσετε τοῦ γέρου Καπετάν Σιόρη τοὺς στρατιώτας τῶν χωρίων σας, ὅπου λείπουν ἀπὸ τὴν ἀναλογίαν κατὰ τὸ δευτέρου ὅπου προχθὲς εὐγήκαν καὶ μὴν χασομερᾶτε διὰ τὰς γίνονται ἔξοδα.

Τῆ 29 Ἰουλίου 1823 Ἀνδρίτσεινα.

Τοὺς στρατιώτας ὅπου λείπουν τοὺς εὐγαλαν προχθὲς καὶ πάλιν ἐγύρισαν ὀπίσω.

ὁ ἐπαρχὸς Φαναρίου
Παναγιώτης Πολύδωρος
ὁ Γενικὸς γραμματεὺς
Γρηγόριος Παπαθ.

Ο ΣΙΟΡΗΣ ΩΣΖΕΙ ΤΗΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΝ

Οἱ προεστώτες εὐρεθέντες πρῶτην φοράν ἐν παγίδι ἀντελήφθησαν τὴν τραγικότητα τῆς θέσεώς των μείναντες ἄφωνοι ἐκ τῆς καταπλήξεως, ἀναλογιζόμενοι καὶ ἑαυτοὺς καὶ τὴν θέσιν ὅλης τῆς Πελοποννήσου. Ὁ Δεληγιάννης τότε μετὰ τινος πονηρίας ἀλλὰ καὶ ἐτοιμότητος λέγει: «Πασᾶ μου ἀπὸ μᾶς μὴ περιμένεις τίποτε, δὲν μᾶς ἀκοῦνε οἱ κλέφτες, οὔτε τὴν δύναμιν ἔχομεν νὰ τοὺς ἐπιβληθῶμεν. Ἐκεῖνος ποῦ ἔμπορεῖ νὰ χαλάσῃ τοὺς κλέφτες ἕνας εἶναι εἰς τὸν Μωρηᾶ!» «Ποῖος εἶναι αὐτός;» — «Σοῦ τὸ λέγω καὶ νὰ μὲ πιστεύσης, εἶναι ὁ Σιόρης τοῦ Φαναρίου! αὐτός ἔχει τὴν δύναμιν νὰ τὸ κάμῃ αὐτό!» Καὶ ὁ Παπαλέξης ἐν τῇ ἀφελείᾳ τοῦ: «εἶναι κουμπάρος μου καὶ θά τοῦ γράψω καὶ ἐγὼ Πασᾶ μου τὸν ἀκοῦει ὅλος ὁ Μωρηᾶς.»

Μετὰ μικρὰν σκέψιν ὁ Χουρσήτ τοῖς ἐδήλωσεν διὰ τὰ μείνουν ὑπὸ κράτησιν καὶ διέταξε καὶ τοὺς ἐπανέφερον εἰς ὠρισμένον μέρος φρουρούμενον, ἀμέσως δὲ ἐξαπέστειλε δύο ἰππεῖς εἰς Ἴσαρι νὰ φέρωσι τὸν Σιόρη εἰς Τριπολιτσάν, τὸν φίλον του ἄλλως τε. Τὰ καραούλια προαγγέειλαν τὸν ἐρχομὸν ἰπέων καὶ ὁ Σιόρης ἐσκηνοθέτησεν ἀσθενεῖαν εὐρεθεὶς κλινήρης. Ὅταν ἔφθασον οἱ ἰππεῖς καὶ ἐγένοντο δεκτοί, τοῖς εἶπεν ὅτι ἀπὸ ἡμερῶν ἦτο ἀσθενής καὶ διὰ ἅμα ἀναρρώση καλῶς θά ἀναχωρήσῃ ἀμέσως νὰ μεταβῆ εἰς Τριπολιτσάν, ἐλπίζων νὰ μάθῃ τι ἐκ τῶν συμβαινόντων ἐν τῇ μεταξύ καὶ νὰ σκεφθῆ τί πρέπει νὰ πράξῃ.

Οἱ ἰππεῖς ἐπανῆλθον καὶ ἀνήγγειλαν τῷ Χουρσήτ τὰ μετὰ τοῦ Σιόρη διαμειφθέντα. Ἄλλ' ὁ Χουρσήτ ἐξαπέστειλε πέντε ἰππεῖς καὶ ἵππον ἐλεύθερον διὰ τὸν Σιόρη μὲ

τήν ἐντολήν, ὅπως ἔλθῃ παρ' αὐτῷ ὁ Σιόρης ἀνευ ἀναβολῆς καὶ ὅπως δῆποτε ἂν ἔχη ἡ ὑγεία του, ὅπως καὶ ἐγένετο. Ὁ Χουρσήτ τὸν ἐδέχθη μετ' ἐγκαρδιότητος καὶ τοῦ λέγει: «Σιόρη, ἡξέυρεις πόσον σὲ ἐκτιμῶ καὶ εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν πρέπει νὰ μὲ βοηθήσῃς ν' ἀπαλλαγῶ ἀπὸ τοὺς κλέφτες τοῦ Μωρηᾶ». «Πασᾶ μου μὴ δίδεις σημασία σὲ λίγους κλέφτες ποὺ βαριῶνται νὰ δουλέψουν! Ὁ κόσμος εἶναι ἡσυχος καὶ κυτᾶζει τῆς δουλειᾶς του!» «Σιόρη ἄκου σε, ἢ θὰ χαλάσῃς τοὺς κλέφτες ἢ θὰ χαλάσω τὸν Μωρηᾶ. Οἱ προεστοὶ ποὺ τοὺς κρατῶ ἐδῶ μοῦ εἶπαν ὅτι σὺ ἅμα θέλῃς τοὺς χαλάσεις! Πήγαινε στὴ φυλακὴ τους νὰ τοὺς ἰδῆς καὶ ἐντὸς τῆς ἡμέρας νὰ μοῦ δώσῃς ἀπάντησιν!»

Ἐμβρόντητος ὁ Σιόρης διὰ τὴν ἐξέλιξιν τῆς καταστάσεως μετέβη νὰ ἴδῃ τοὺς προεστοὺς, οὓς εὗρεν εἰς τρομερὰν ἠθικὴν κατάπτωσιν. «Τί μοῦ ἐκάματε», λέγει εἰς ὄλους ὁ Σιόρης, εὐρισκόμενος ἐν ἀγωνίᾳ καὶ ἀμηχανίᾳ. «Τί νὰ κάμω ἐγὼ τώρα;» Ἐπὶ τινος στιγμᾶς ἐπεκράτησε σιγὴ νεκρικὴ. Ἀκολουθῶς ὁ Δεληγιάννης τοῦ λέγει, «Σιόρη μόνον σὺ ἔμπορεῖς νὰ μᾶς σώσῃς». «Σκέψου νὰ βρῆς μιὰ διέξοδον πρὸς σωτηρίαν τοῦ Μωρηᾶ καὶ τῶν κεφαλῶν μας». Εἶναι ἀγνωστος ἡ ἐπακολουθήσασα μακρὰ συζήτησις μεταξύ των. Ἀποχωρῶν τοὺς ἠσπᾶσθη ὄλους καὶ τοὺς εἶπε «μὲ ἐπήρατε στὸ λαιμὸ σας!» — «Ὁ Θεὸς νὰ εἶναι μαζί σου καὶ μετ' ἐμὲ τὴν εὐχὴν μου!» τοῦ εἶπεν ὁ ἀρχιερεὺς Χριστιανουπόλεως. Ὁ Σιόρης ἐξῆλθε καὶ κατηυδύνετο πρὸς τὸ Σεράγιον παρὰ τῷ Χουρσήτ.

Τὸν Σιόρην ὅπουδῆποτε μεταβαίνοντα παρηκολούθει πάντοτε ἀφανὴς εἰς συγγενῆς του καὶ πρὸ πάντων ὁ ἀνεψιὸς του Γεωργάκης, υἱὸς τοῦ ἀδελφοῦ του Ζέρβα, εἰς τῶν ἀπαραμιλλῶν ἠρώων τοῦ 1821. Οὗτος ἔλαβε μέρος εἰς ὄλους τὰς μάχας τῆς Πελοποννήσου εἰς τὸ Μεσολόγγι

καὶ εἰς τὸ Φάληρον ἀκόμη. Εἰς τὰ Δολιανά, καὶ λέγεται ἀκόμη παρ' αὐτηκόων τῶν πολεμιστῶν, ἐκουράσθη τὸ χέρι του κατακόπτον Τούρκους καὶ τοῦ ὁποῖου τὰ κατορθώματα ἀπέδωκαν λανθασμένως εἰς ἀνδρεῖον ἐπίσης συμπολεμιστὴν του ἔλαβε δὲ ὑπερτριᾶκοντα τραύματα καὶ μέχρι τοῦ θανάτου του ἔφερε κρεμαμένως ὑπὸ τὸν ἀριστερὸν μαστὸν δύο Τουρκικὰς σφαίρας, ἃς εἶχον ἐξαγάγῃ ἐκ τοῦ σώματός του. Ἦτο δὲ τόσοσὸν ταχύπους, ὥστε καὶ ὁ καλύτερος ἱππεὺς ἦτο ἀδύνατον νὰ τὸν φθάσῃ.

Συναντήσας τὸν Γιωργάκην μετὰ τὴν ἐξοδὸν του ἀπὸ τοὺς προεστοὺς ὁ Σιόρης καὶ χωρὶς ν' ἀνακόψῃ τὸν δρόμον του: «φύγε Γεωργάκη ἀμέσως καὶ πήγαινε νὰ εὕρῃς τὸν Καπερῶνην αὐριον (ἐννοῶν τὸν Κολοκοτρῶνην, ὡς τὸν ἀπεκάλουν) νὰ ἀναχωρήσῃ στὴν στιγμὴν διὰ τὴν Ἀρκαδιὰ (Κυπαρισσίαν) καὶ νὰ μπαρκαρισθῇ ἐξω ἂν δὲν φύγῃ εἰς μεθ' ὄλοι χαϊμένοι καὶ ὄλος ὁ Μωρηᾶς.» Ὁ πτερόπους Γιωργάκης ὁδοιπορῶν καθ' ὄλην τὴν νύκτα ἐξημερώθη εἰς Μεσσηνίαν καὶ τρέξας εἰς συνάντησιν τοῦ Κολοκοτρῶνη ἀνήγγειλεν εἰς αὐτὸν τὴν εἶδησιν.

Πράγματι ἀνεχώρησεν ἀμέσως ὁ Κολοκοτρῶνης διότι εἰς τὸν Μπαρμπα-Θανάση εἶχεν ἀπεριόριστον ὑπόληψιν καὶ διεπεραιώθη εἰς Ζάκυνθον, διέταξε δὲ καὶ τὰ παλλικάρια του νὰ μὴ ἀκουσθοῦν καθόλου πλέον καὶ νὰ ἀναχωρήσῃ ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια. Ὁ κίνδυνος ἦτο προφανής.

Ὁ Σιόρης αἰθήμερόν παρουσιασθεὶς εἰς τὸν Χουρσήτ τοῦ εἶπε ὅτι γὰρ τὴν ἡσυχίαν τοῦ τόπου ἀναλαμβάνει νὰ χαλάσῃ τοὺς ὀλίγους κλέφτες ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ τοῦ δώσῃ ἑκατὸν στρατιώτας καὶ μιὰ κρεμάλα! «Σὲ ἓνα μῆνα, σὲ δύο, Πασᾶ μου, σοῦ ὑπόσχομαι τὴν μεγαλειότερη ἡσυχία στὸ Μωρηᾶ». Ὁ Χουρσήτ μετ' ἐνθουσιασμοῦ διέταξε τὰς προετοιμασίας καὶ τοῦ ἐπεδαψίλευσε τὰς λαμπροτέρας περιποιήσεις.

Ἐπισημασθέντες μετὰ τὴν ἐπιπέδωσιν τῆς ἐκείνης
 ἐκ τῆς φωνῆς τῆς ἀφ' ἧς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ
 ἡμετέρας ἀφ' ἧς ἡμετέρας ἀφ' ἧς ἡμετέρας
 ἡμετέρας ἀφ' ἧς ἡμετέρας ἀφ' ἧς ἡμετέρας
 ἡμετέρας ἀφ' ἧς ἡμετέρας ἀφ' ἧς ἡμετέρας

Ἰσὸν τῆς ἀφ' ἧς ἡμετέρας ἀφ' ἧς ἡμετέρας
 ἡμετέρας ἀφ' ἧς ἡμετέρας ἀφ' ἧς ἡμετέρας
 ἡμετέρας ἀφ' ἧς ἡμετέρας ἀφ' ἧς ἡμετέρας
 ἡμετέρας ἀφ' ἧς ἡμετέρας ἀφ' ἧς ἡμετέρας



Ὑποσημειούμενοι μαρτυροῦμεν ἐν καιρῷ ὄντως ἐπή-
 γαμεν τὴν διανομὴν εἰς τὸ Φανάρι τὸ περιβόλι τοῦ Κάζις
 Ἐφένδη τὸ εἶχεν ὁ Γέρο-Σιόρης μπροστά χρόνια δύο καὶ
 τὸ ἀφήσαμεν εἰς τὸ ὄνομά του μέ ὄλον του. Ἡ διανομὴ
 ἐκείνη δὲν ἀφελήθη τίποτε.
 Τῆ 8 Δ/μβρίου 1929 (δυσανάγνωστος)
 Μῆτρος Τζαβέλης, Γεωργ. Βεργίης
 Ν..... Ἀναστάσιος Μποζινάκης
 Ἰσὸν ἐν πρωτοτύπῳ ἀπαράλλακτα
 Ἐν Ἀνδριτσαινῇ τῆ 10 Δ/μβρίου 1829
 Ἡ ἐπαρχ. Δις Φαναρίου
 Γιαννάκης
 Δημήτρης Δημητρακόπουλος
 Ἀναγν. Δ. Ἀναστασόπουλος

Ὁ Σιόρης ἐβράδυνε ἐπὶ τρεῖς-τέσσαρας ἡμέρας τὴν
 ἀναχώρησίν του καὶ τὴν τελευταίαν ἀναχώρησεν ἐπιδει-
 κτικῶς καὶ θορυβωδῶς διὰ τὴν καταστροφὴν τῶν κλε-
 φτῶν! Τοῦ ἔδωκε διορισμὸν Γενικοῦ Δερβέναγα τοῦ Μω-
 ρηῆ καὶ τοῦ ἐχάρισεν ὀλοκλήρους ἐκτάσεις εἰς Μεσση-
 νίαν, τὰς ὁποίας οὐδέποτε ἠθέλησε νὰ παραλάβῃ. Εἰς τὸ
 Δερβένι τῆς Μεγαλοπόλεως ὅπου οἱ πρόποδες τοῦ
 Ταυγέτου συμπίπτουσι πρὸς τὰ Νότια δρῆ τρεῖς ὥρας
 ἀπέχον τὸ Ἴσαρι συνέλαβεν ἓνα γνωστὸν ζωοκλέπτην,
 ὅστις ἦτο μάλιστα τῶν χριστιανῶν τῆς περιφερείας ὡς κ λ έ
 φ τ η ν καὶ τὸν παρέλαβε δέσμιον μαζὺ του.

Προχωρῶν εἰς τὴν Μεσσηνίαν συνελάμβανεν εἰς ἑκα-
 στον χωρίον τὰ κοινωνικὰ περιτρίμματα τὰ ὅποια ἐτρο-
 μοκράτουν τοὺς ἡσύχους κατοίκους καὶ μὲ τὰς εὐνοϊκω-
 τάτας ἐκδηλωτικὰς ἰαχὰς ἀθρόων τῶν κατοίκων καὶ ὑπὸ
 τὰ ὄμματα τῶν ἐκκληκτῶν Τούρκων στρατιωτῶν ἐφθασεν
 εἰς τὸ χωρίον Σ κ α λ α τῆς Οἰχαλίας καὶ ἐπὶ τινος λό-
 φου, χωρίζοντος τὴν ἄνω Μεσσηνίαν ἀπὸ τὴν κάτω ἔστη-
 σε τὴν ἀγχόνην! Ἐκεῖ μετὰ πρόχειρον διαδικασίαν μετὰ
 τῶν ἀξιωματικῶν Τούρκων, οἵτινες ἐπίστευον ὅτι εἶχον
 συλληφθῆ οἱ πρωτοστατοῦντες ἐπαναστάται καὶ ὑπὸ τὴν
 γενικὴν τῶν κατοίκων ἐπιδοκιμασίαν ἀπηγγόνιζε κατὰ
 δύο-τρεις ἡμέρας καὶ ἓνα ἐκ τῶν ὀλιγίστων ζωοκλεπτῶν,
 ἀλλεπάλληλοι δὲ ταχυδρόμοι ἀνήγγελλον τῷ Χουρσήτῃ
 τὴν ἐξόντωσιν τῶν κ λ ε π τ ῶ ν! Πιστεῦεται δὲ ὅτι ἐξε-
 τέλεσε πέντε-ἕξ ἐκ τῶν καθαρμάτων ἐκείνων.

Διέμεινε δὲ περὶ τοῖς δύο μηνῶν εἰς Μεσσηνίαν, ὅπου
 ἐδέχετο δι' ἀπεσταλμένων τὰς εὐχαριστίας τοῦ Χουρσήτῃ
 διὰ τὴν καταστολὴν τῆς ἐπαναστάσεως. Ἐπανελθὼν εἰς
 τὴν Τρίπολιν ἔλαβεν ἐπίσημον διορισμὸν ἀρχηγοῦ εἰς τὸ
 ἀρματωλικὸν τοῦ Φαναρίου καὶ ἀπηλευθέρωσε τοὺς προε-
 στοίς, οἵτινες τοῦ λοιποῦ ἠρκίσθησαν ὅτι δὲν



ΝΙΚΗΤΑΣ Α. ΣΙΟΡΗΣ

Ἀπόγονος

(Διατελέσας Δήμαρχος Λυκοσοῦρας)

Θά ἦσαν εὐκολοὶ εἰς τὰς προσκλήσεις τῶν Πασάδων. Καὶ οὕτως ἀπεφεύχθη ἡ προλεγομένη τότε σφαγὴ ἐν Πελοποννήσῳ καὶ ὁ θάνατος τῶν προκρίτων διὰ τοῦ στρατηγήματος τοῦ Σιόρη.

Σπουδαίως συνετέλεσε καὶ ἡ ὀξεία ἀντίληψις τοῦ Κολοκοτρώνη διίδοντας τὸν ἐπικρεμάμενον κίνδυνον τῆς Πελοποννήσου καὶ ἀποχωρήσαντος ἀμέσως εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Ὁ Κολοκοτρώνης διέμεινεν εἰς Ζάκυνθον ἀπὸ τὸ 1805 μέχρι τοῦ 1821.

ΜΕΤΑ ΔΕΚΑ ἘΞ ἘΤΗ

Ὁ Ἀθανάσιος Σιόρης ἦτο μεμνημένος εἰς τὰ τῆς ἐπανάστασεως ἀπὸ τὸν ἀρχιερέα Χριστιανουπόλεως τῆς Ἀρκαδίας (Κυπαρισσίας) τὰ συνθήματα, ἀριθμοὺς κ.λ.π. Κατὰ τὰ μέσα τοῦ χειμῶνος τοῦ 1821 ὁ Θ. Κολοκοτρώνης ἀπεβίβασθη διὰ πλοιαρίου μόνος εἰς Μάνην καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ συνεννοούμενος καὶ συνεργαζόμενος μετὰ τοῦ Πετρόμπεη μέχρι τῆς ἀλώσεως τῶν Καλαμῶν. Πρὶν ἢ ἀποχωρισθῆ ἀπὸ τὸν Πετρόμπεη, ὅστις τοῦ ὑποσχέθη ὅτι θὰ τοῦ ἀποστείλῃ ὀκτακοσίους Μανιάτας διὰ τὸ ἐσωτερικόν τῆς Πελοποννήσου, ἔστειλεν ἐπιστολὴν μὲ τρεῖς πεζοὺς εἰς Ἰσαριτὴν 26 Μαρτίου εἰς τὸν Γέρω-Σιόρη (ὑπερβάντα ἤδη τὸ 60ὸν ἔτος) γράφων πρὸς αὐτὸν «Μπάραμπα-Θανάση, ἡ ὥρα ποὺ γνωρίζεις ἔφθασεν ἐδῶ δὲν ἔχω κανένα μαζί μου· στείλέ μου σὲ παρακαλῶ πενήντα ἀνδρας εἰς τὸν Ἀλμυρὸν (ἔξω τῶν Καλαμῶν) διὰ νὰ ἔλθω αὐτόθι. Τοὺς περιμένω τὴν

παρασκευήν τὸ πρῶτ, διότι μόνος μου δυσκολεύομαι νὰ ἐλθω».

Εἶνε γνωστὸν ὅτι τὸν ὑπέβλεπεν ὁ Μαυρομιχάλης, καὶ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ, καθ' ἣν εὕρισκετο παρ' αὐτῷ μόνος, τῷ ἐπέτεινε μίαν σιωπηρὰν ταπεινώσιν.

Ὁ Σιόρης πρὶν ἢ λάβῃ τὴν ἐπιστολὴν μαθὼν παρ' ἀπεσταλμένων του τὴν ἐν Καλάμαις ἐπαναστατικὴν κίνησιν ἀπέστειλε διὰ τῆς συντομωτέρας ὁδοῦ τοῦ Τετραγίου δροῦς πέντε ἄνδρας εἰς τὸ Φανάρι νὰ διαμηνύσωσιν εἰς τὰ χωριά νὰ προφυλάσσωνται ἀπὸ τοὺς Τούρκους, ν' ἀποφύγῃσιν τὴν συναναστροφὴν των, νὰ μὴ πληρώνουν τίποτε καὶ νὰ εἶνε ὅλοι ἕτοιμοι μὲ τὰ τουφέκια τους. Καὶ παρήγγειλεν εἰς πολλοὺς νὰ ἐλθουν εἰς Ἴσαρι «διότι θὰ χαλάσομε τὴν Τουρκίαν». Παρέλαβε δὲ ἑβδομήκοντα ἄνδρας καὶ καταβάς εἰς Διαβολίτσιον ἀπέστειλεν ἕξ αὐτῶν πενήκοντα ἄνδρας εἰς Κατσαροῦ δπου ἦτο εἰς Μπίμπασης μὲ δέκα στρατιώτας Τούρκους πρὸς εἰσπραξίν φόρων τοὺς ὁποίους ἐφόνευσαν καὶ ἐπέστρεψαν. Εἰς Διαβολίτσι εφθασεν ἐκ Γαράτζης καὶ ὁ συμπέθερός του Μήτσος Πέτροβας, πενθερὸς τοῦ ἀνεψιοῦ του Κονταμέτη, υἱοῦ τοῦ ἀποθανόντος ἀδελφοῦ του Κατριμπάνου, μετὰ τῶν Γαρατζέων καὶ τῶν Βουρναίων ἐκ Λυκούρεσι καὶ ἐξήτησαν τὴν παράδοσιν τοῦ Τουρκικοῦ Πύργου ἐν Διαβολίτσιῳ φρουρουμένου ὑπὸ ἑπτὰ στρατιωτῶν. Κατ' ἀρχὰς ἐπρόβλεψαν ἀντίστασιν οὗτοι, ἀλλὰ παρεδόθησαν ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ μεταβῶσιν ἐλεύθεροι εἰς Φανάρι. Τούτους συνώδευσαν ἔμπιστοι τῶν ὀπλαρχηγῶν ἄνδρες εἰς ἀποστάσιν μιᾶς-δύο ὥρων καὶ τοὺς ἀφήκαν νὰ προχωρήσουν εἰς Φανάρι πρωτεύουσαν τοῦ Βιλαετίου, τὸ ὅποιον εἶχεν 6 χιλ. κατοίκους Τούρκους πλὴν χιλίων Ἑλλήνων. Ἐντόπιοι δὲμος Μεσσήνιοι, μίᾳ ὁμάς Κατσολαίων ὀνομαζομένων, μένεα πνέουσα προσωπικῶς κατὰ τῶν Τούρκων

τούτων, κατέλαβε ἀθέατος μακρυνὴν στενωπὸν θέσιν κατὰ τὴν Π α λ ι ο δ ι μ ἄ ν δ ρ α ν, πενιχρὸν χωρίον τῆς Κυπαρισσίας καὶ ἐνεδρεύουσα ἐφόνευσε τοὺς ἕξ ἕξ αὐτῶν. Ὁ ἑβδομος καλούμενος Μ ε ἰ μ ε τ ἄ κ ο ς μὲ πέντε πληγὰς διὰ σφαιρῶν κατάρθωσε κρυβεῖς νὰ διαφύγῃ τὸν θάνατον.

••

Φθάσας ὁ Μ ε ἰ μ ε τ ἄ κ ο ς εἰς Φανάρι ἀνιήγγειλε τὴν ἐκανάστασιν καὶ τὸν φόνον τῶν συντρόφων του καὶ ἀκόμη, ὅτι εἰς τὴν Καλαμάταν ἐπάτησε Φράγκος!.. καὶ «μὴ στέκεσθε καθόλου, ἐτοιμασθῆτε νὰ φύγωμεν σὲ κάστρο».

Οἱ Ἀγάδες Φαναρίου καὶ ὁ πληθυσμὸς αὐτοῦ ἔντρομος ἠτομιάζετο πανοικεῖ εἰς ἐξοδόν. Μόλις ἔλαβεν ὁ Σιόρης τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Κολοκοτρῶνη κατήρτισε σῶμα μὲ πενήντα παλικάρια τὸ πλεῖστον συγγενεῖς του μὲ τοὺς υἱοὺς του Ἀσημάκην καὶ Ἀναγνώστην καὶ τὸν ἀνεψιὸν του Κονταμέτην καὶ τὸ ἀπέστειλεν εἰς Καλάμας, παραγγείλας εἰς τὸν Κολοκοτρῶνην ὅτι θὰ τὸν ἀναμείνῃ εἰς Δ ε δ ἔ μ π ε ἶ, συναθροίζων ὄλους τοὺς δυναμένους νὰ πολεμοῦν τῶν πέριξ χωρίων.

••

Ἄμα ὁ Κολοκοτρῶνης ἀντίκρυσεν τοῦ Σιόρη τοὺς ἄνδρας, ἀνελύθη εἰς δάκρυα ἐφίλησεν τὸν Ἀναγνώστην καὶ Παναγιώτην, οὓς ἐγνώριζεν ἔτι ἐφήβους καὶ τὸ ἀπόγευμα ἐξεκίνησαν ἐκεῖθεν. Περί τὴν ἐσπέραν εφθασαν εἰς Φουρτζαλοκάμαρα (Θουρίαν) καὶ κατὰ τὴν ὁδοιορίαν ἐμπροσθεν τοῦ Κολοκοτρῶνη ἔτυχε νὰ περιπατῇ εἰς ἐγγονοῦς τοῦ Σιόρη μὲ μίαν π α λ ι ὁ κ α π α ν ἐπάνω του. Τὴν ἀρκάζει ὁ Κολοκοτρῶνης καὶ τὴν ἐκσφενδονίζει εἰς ἓνα φράκτιν βάτων καὶ λέγει μεγαλοφώνως: Ὅποιος ἄλλος ἔχει παληόκαπα νὰ τὴν πετάξῃ! Ταχιά θὰ πάρουμε χρυσὲς γούβες ἀπὸ τοὺς Τούρκους νὰ φορέσομε!»

Τὴν πρωΐαν τοῦ Σαββάτου ἔφθασεν ὁ Κολοκοτρώνης εἰς Δεδέμπεη. Ἡ συνάντησίς του μετὸν Σιόρην ἦτο συγκινητικωτάτη, ὁ εἰς ἔπεσεν εἰς τὴν ἀγκάλην τοῦ ἄλλου. Ὁ Γιωργάκης Ζέρβας διηγέτο, ὅτι ὅλοι οἱ ἄνδρες ἔχουν ἄφθονα δάκρυα εἰς τὴν στιγμὴν ἐκείνην. «Δεκάξι χρόνια, μπάριμπα Θανάση ἔχουμε νὰ ἰδωθοῦμε ἀπὸ τότε πού μᾶς κρέμασες στὴ Σκάλα· μὰ ζωὴ ὀλόκληρη!» εἶπε μετὸ σύνηθες χιοῦμορ του ὁ Κολοκοτρώνης. «Πῶς τὸ σοφίστηκες!» Στὴν ἀνάγκη βρὲ παιδί ἐχούθηκε λίγο αἷμα γιὰ νὰ σώσουμε τὴν ὑπόθεσι» ἀπήντησεν ὁ Σιόρης. «Τότε καλὰ τὰ κατάφερες! Τώρα νὰ ἰδοῦμε τί θὰ κάνουμε!».

Ἐφαγαν ἐκεῖ, ἀνεπαύθησαν καὶ ἔβαλαν τὴν μητέρα τοῦ Ζουμπρή καὶ τοὺς ἔρραψε δύο μπαϊράκια (σημαῖες) μετὸ σταυρὸ στὴν μέση.

Δὲν εἶχαν παρέλθῃ μιὰ-δυὸ ὥρες μετὰ τὸ γεῦμα καὶ ἔφθασαν ἐκ Φαναρίου οἱ ἄνδρες τοῦ Σιόρη φέροντες καὶ ἄλλα καλλικάρια βουνησια ἕνα καὶ ἕνα καὶ ἀνήγγειλαν τὴν ἱστορίαν τοῦ Μειμετάκου καὶ οἱ Τούρκοι βιαστικά ἐτοιμάσθησαν μετὰ τῶν γυναικοπαίδων καὶ τῶν ἀποσκευῶν των ἐπὶ ἑκατοντάδων ζώων καὶ ἀνεχώρησαν διὰ Καρυταίναν.

Ἐτινάχθησαν καὶ οἱ δύο εἰς τὰ ποδάρια. «Θοδωράκι» λέγει ὁ Σιόρης, «πάρε τὰ παιδιά καὶ τράβα γιὰ τὸ γιοφύρι τῆς Καρυταίνας, ἐγὼ μετὰ λίγα παιδιά θὰ τραβήξω Ἀστάλα, Δερμποῦνι, Κραμποβὸ νὰ δώσω εἶδησιν κι ἀπ' ἐκεῖ μετὰ σους μαζέψω θὰ ὑπάγω γιὰ τὸ Δραγουμάνον· πιστεύω νὰ τοὺς προφθάσω τοὺς Τούρκους νὰ τοὺς καταφέρω νὰ γυρίσουν πίσω εἰς τὰ κονάκια τους, ἀλλοίως θὰ τοὺς βαρέσω!» Ὁ Κολοκοτρώνης ἐτοιμάσθη πρὸς ἀναχώρησιν καὶ ἀφοῦ συνήθροισεν ὄσους ἤθελαν καὶ ἦσαν ὀπλισμένοι ἐκ τῶν πέριξ χωρίων, διὰ νυκτὸς ὁδοιπορῶν, ἔφθασε τὴν πρωΐαν εἰς τὴν γέφυραν τῆς Καρυταίνης. Ὁ Σιόρης

συναθροίσας καὶ ἄλλους ἄνδρας ἀπὸ τὸ Ἴσουρι ἐπροχώρησε νύκτωρ εἰς τὰ ὄρεινά χωρία, παρέλαβε τοὺς Συρεγγελλέους καὶ τοὺς Ζαγουρέους καὶ ἐχώρησε πρὸς τὸ Δραγουμάνο διὰ νὰ προλάβῃ τοὺς Τούρκους. Οὗτοι ὅμως εἶχον προπεράσει διὰ νυκτὸς τὰ ἀνώμαλα μέρη καὶ ἔχοντες χιλίους πεντακοσίους ὀπλίτας, ἤνοιξαν πῦρ εἰς τὰ στενά κατὰ τῶν ὀλιγαρίθμων Ἑλλήνων προστατεύοντες τὰ γυναικόπαιδα καὶ τὰς ἀποσκευὰς των καὶ ἐπροχώρουν πρὸς τὴν γέφυραν τοῦ Ἀλφειοῦ στὴ Καρυταίναν.

Ἦτο ἡμέρα πλέον καὶ οἱ Τούρκοι ἀντιληφθέντες ὅτι ἡ γέφυρα φρουρεῖται ὑπὸ Ἑλλήνων ἔταξαν ἔμπροσθεν τῶν ὁδοιπορούντων τοὺς 1500 ὀπλίτας καὶ ἤρξατο ἡ μάχη. Οἱ ὄδυρμοὶ τῶν γυναικοπαίδων καὶ ἡ στροφὴ αὐτῶν νὰ διέλθωσι τὸν ἔχοντα ἄφθονα ὕδατα κατὰ σύμπτωσιν Ἀλφειῶν εἰς κατάλληλον θέσιν, εἰς Ἀλούλαγα, (*) ἐπέφερον εἰς τοὺς Τούρκους τρομερὰν σύγχυσιν διότι ἐμάχοντο ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐβοήθουν εἰς τὴν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ. Ἡ μάχη αὕτη ἀπέβη φονικωτάτη. Πεντακόσιοι Τούρκοι μαχηταὶ ἔπεσαν καὶ ἄλλα πεντακόσια γυναικόπαιδα ἐπνίγησαν εἰς τὰ ὕδατα τοῦ Ἀλφειοῦ. Πρὸς βοήθειαν τούτων ἐξῆλθον καὶ οἱ Τούρκοι τοῦ φρουρίου τῆς Καρυταίνης, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τοὺς βοηθήσωσι παρὰ νὰ συνοδεύσωσι τοὺς διαβάντας τὸν ποταμὸν εἰς τὸ φρούριον. Καὶ τὸ φρούριον ἐκυροβόλει κατὰ τῶν Ἑλλήνων μανιωδῶς ἀλλ' ἀνευ οὐδεμιᾶς ἐπιτυχίας.

(*) Εἰς τὴν μάχην Ἀλούλαγα παρὰ τὴν γέφυραν τῆς Καρυταίνης ὁ Κολοκοτρώνης ᾤδηγει μόνον ἄνδρας τοῦ συντεταγμένου ἔκτοτε στρατοπέδου τοῦ Σιόρη μετὰ τοὺς Φαναρίτας, οὐδένα δὲ ἰδικόν του εἶχεν ἀκόμη στρατολογήσει. Ὁ Σιόρης ὅμως εἶχε πεποιθήσιν εἰς τὸ δαιμόνιον τοῦ Κολοκοτρώνη καὶ ἔλεγε πολλακίς εἰς τὰ καλλικάρια του «Βρὲ παιδιά νὰ ἔχετε πεποιθήσι στὸν Καπερῶνη, καὶ νὰ ξέρετε ὅτι τοῦτος θὰ σώσῃ τὴν Ἑλλάδα. Διὰ τοῦτο μετὰ ταῦτα προσηρμόζετο πάντοτε εἰς τὴν θέλησίν του.

Ἡ μάχη αὐτὴ ἄνευ ἄλλως τε σημαντικῆς ἀντιστάσεως ἐθέρμανε σπουδαίως τὰ στήθη τῶν πρώτων πολεμιστῶν τῆς μεγάλῃς ἐπαναστάσεως καὶ περιέσφιγγον οὗτοι πολιορκοῦντες τὸ φρούριον τῆς Καρυταίνης. Σχεδὸν μετὰ τὴν μάχην ἀφίκετο ὁ Κυριακούλης Μαυρομιχάλης μετὰ διακοσίων Μανιατῶν· ἐπίσης οἱ Δεληγιανέοι, ὁ Πλαπούτας καὶ πολλοὶ ἄλλοι ὀπλαρχηγοὶ ἐφθασαν τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἀλλὰ μετὰ τὴν μάχην καὶ συνέβαλλον εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Καρυταίνης, εἰς ἣν προσέτρεχον χιλιάδες ἐκ τῶν πέριξ καὶ ὄπλοι ἐκ περιεργείας!

Οἱ Ἄρχηγοὶ συσκεφθέντες ἀπεφάσισαν νὰ ἔλθουν εἰς συνομιλίαν μετὰ τῶν Τούρκων κατὰ τὸ διάστημα τῆς πολιορκίας πρὸς παράδοσιν τοῦ φρουρίου πρὶν ἔλθῃ στρατὸς Τουρκικὸς ἐκ Τριπολιτσιᾶς. Καὶ ἐπειδὴ ὁ Σιόρης ἐγνώριζε τοὺς Φαναρίτες Ἄγάδες ἀνετέθη εἰς αὐτὸν ἡ διαπραγματεύσις. Ἐφώναξαν λοιπὸν εἰς τοὺς Τούρκους νὰ στείλουν ἓνα Ἄγαν μὲ δέκα ἄνδρες νὰ ὀμιλήσῃ μὲ τὸν Σιόρη ἔχοντα καὶ τοῦτον κατὰ τὴν συμφωνίαν ἄλλους δέκα. Ὅθεν συνητηθήσαν εἰς τὸν Ἅγιον Παντελεήμονα.

Ὁ ἀποσταλεὶς Χασάν Ἄγας ἐγνώριζε τὸν Σιόρη ἀπὸ τὸ Φανάρι καὶ κλαίον τῷ λέγει. «Γιατί Σιόρ-Θανάση νὰ χαθοῦμε ἔμεῖς οἱ Τούρκοι, ἀφ' οὗ ἐπερνούσαμε τόσο καλά μαζί;» «Ἄκουσε Χασάναγα», τοῦ ἀπήντησεν ὁ Σιόρης, «ἕως τώρα ὁ Θεὸς εἶχε δώσει αὐτὸ τὸ ψωμί σὲ σὰς ἀπὸ ἐδῶ καὶ πέρα εἶναι ἰδικό μας! Νὰ προσκυνῆτε καὶ δὲν θὰ λυθῇ μύτη Τούρκου ἐδῶ καὶ στερνά!».

«Μὰ ποῦ νὰ προσκυνήσουμε Σιόρ-Θανάση; Στὸν Καπεράνη;» (ἐννοῶν τὸν Κολοκοτρώνη) — «Ὅχι! ἀλλὰ στὴν Φραγκιά» «Καὶ ποῦ εἶναι ἡ Φραγκιά;».

Ἡ Φραγκιά ἐφθασε στὴν Καλαμάτα καὶ ἀπόψε ἕως αὔριον φθάνουν ἐδῶ 5.000 στρατὸς Φράγκικος καὶ 10.000

ἀπὸ τὴν Μοσχοβιά (Ῥωσσία) ἐγὼ σὰς ἐξυμφαλίζω. Σὰς δίδω τὰ παιδιὰ μου*) στὰ χέργιά σας καὶ ὄλοι οἱ Φαβαρίτες νὰ γυρίστε πίσω στὸ Φανάρι καὶ οἱ ἄλλοι νὰ μείνουν ἐδῶ», τοῦ ἀπήντησεν ὁ Σιόρης ζητῶν νὰ τὸν πτοήσῃ πρὸς παράδοσιν τοῦ φρουρίου.

Ὁ Χασάν Ἄγας ἔμεινε σύμφωνος νὰ τὰ διαβιβάσῃ εἰς τοὺς ἄλλους Τούρκους καὶ τὴν ἐπομένην εἰς ὀρισθεῖσαν ὥραν νὰ συναντηθῶσι καὶ πάλιν νὰ συζητήσωσι.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν ἐφθασεν εἰδησις ὅτι ὁ Τουρκικὸς στρατὸς πυρπολήσας τὴν Βρομοσέλαν προχωρεῖ καταστρέφων τὰ εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ χωρία διὰ Καρύταιναν πρὸς χαρὰν τῶν Τούρκων καὶ ματαίωσιν πλέον πάσης συναντήσεως.

..*

Ὁ Τουρκικὸς στρατὸς καλῶς συντεταγμένος ἦτο πολυπληθής, ἡ δὲ θεὰ του ἐνεποίησε τρόμον εἰς τοὺς ἀπειροπολέμους Ἑλληνας. Κοινῇ ἀποφάσει τῶν ἀρχηγῶν, πλὴν τοῦ Κολοκοτρώνη, ἐπιμένοντος νὰ δοθῇ μάχη ἕκαστον στρατόπεδον ἔλαβεν ἰδίαν ὁδόν. Οἱ Μανιάτες οἱ ὅποιοι δὲν συνειθίζον νὰ πολεμοῦν εἰς ἀκάλυπτον μέρος, ἔδωκαν τὸ σύνθημα τῆς ἀποχωρήσεως πρὸ τῆς ὥρας.....

Οἱ ἐν Καρυταίνῃ Τούρκοι ἰδόντες ἐρχόμενον τὸν στρατὸν ὀδυρόμενοι ἀλλὰ καὶ χαίροντες ἐξῆλθον πρὸς συνάν-

(*) Ὁ Σιόρης εἶχε μαζί του ἐκτὸς τοῦ στρατοῦ του τοὺς υἱοὺς του Ἀσημάκη, Ἀναγνώστην καὶ Νικόλαον, τοὺς ἀδελφοὺς του Ζέρβαν, Παρασκευᾶν, πεσόντα ὡς μπουλουξὴν τοῦ Γενναίου Κολοκοτρώνη εἰς τὸν ἐμφύλιον πόλεμον εἰς Καλάμιαν μετὰ τῶν Μαυρομιχαλέων, τοὺς ἀνεψιούς του Κονταμέτην (Κατριμπάνου) Ζέρβαν, Οἰκονομόπουλον, τοὺς υἱοὺς τοῦ ἀδελφοῦ του Μίχου, τὸν γενναῖον Δράκον καὶ Κωνσταντῖνον καὶ δεκάδα ἰδίας ἐγγόνων καὶ ἐξ ἀνεψιῶν.

τησιν τοῦ στρατοῦ. Ὁ ἦχος δὲ τῶν ἐκδηλώσεων ἠκούετο ὡς βελασμός ποιμνίων κατὰ τὴν ἀνοιξιν ποῦ συναντῶνται τὰ ἀρνιά μὲ τὰς προβατίνας!

Τέλος δὲ στρατός καὶ κάτοικοι ἀνεχώρησαν πανοικειὰ διὰ Τριπολιτσάν, ὅπου καὶ ἐγκατεστάθησαν.

Ὁ Κολοκοτρῶνης ἀπογοητευμένος ἐκ τῆς ἀποτυχίας ταύτης ἀνεχώρησεν εἰς Στεμνίτσαν συνοδευόμενος ἀπὸ πέντε ἀνδρας ἐν οἷς ὁ ἀνεψιὸς τοῦ Σιόρη Γεωργιάκης Ζέρβας, ἓνα ἀπὸ τὰ καλλίτερα παλληκάρια τῆς Πελοποννήσου.

Οἱ Στεμνιτσιῶτες ἐσκέφθησαν κακὰ κατ' αὐτοῦ πρὸς παράδοσιν πρὸς τοὺς Τούρκους, λέγοντες διὰ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, ὕστερα ἀπὸ τόσα χρόνια ποῦ ξαναφάνηκε, θὰ μᾶς καταστρέψῃ. Ἄλλ' ὁ Κολοκοτρῶνης δὲν ἐμβήκεν ἐντὸς τῆς κωμοπόλεως, ἐξήτησε μόνον τροφάς καὶ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ λεγόμενα Βλαχοβούνια διὰ τὴν συναθροίση στρατιώτας.

Ἄλλ' ἡ ἄδοξος αὕτη φυγὴ τῶν Ἑλλήνων ἐκ Καρυταίνης ἠνάγκασε τοὺς ἀρχηγούς νὰ μεταρρυθμίσωσι τὰς σκέψεις τῶν καὶ μετὰ τινὰς ἡμέρας ἔσπευσαν εἰς τὴν φωνὴν τοῦ Κολοκοτρῶνη ν' ἀνασυνταχθῶσιν εἰς ὄρισμένον μέρος, εἰς τὸ Βαλτέτσι.

Πετρόμπεης, Πιλαπούτας, Νικηταρᾶς, Δεληγιάννης, Ζαμῆς, Λόντος, Πετμεζάδες, Γιατραῖοι, Σιόρης, Πέτροβας, Νικήτας, Φλέσσας ἠνώθησαν.

Πρῶτος ἐφθασεν εἰς Βαλτέτσι ὁ Κυριακούλης Μπεζαντῆς, ἀδελφὸς τοῦ Πετρόμπεη καὶ ὁ Γεωργιάκης Μπεζαντῆς ὁ υἱὸς του, (ὁ φονεὺς τοῦ Καποδιστρια). Οἱ λοιποὶ ἔφεραν ἕκαστος, ἄλλος ἑκατόν, ἄλλος διακοσίους ἢ καὶ περισσότερους μαχητάς. Ὁ Σιόρης ἔχων μπουλουξὴν τοῦ τὸν Τζανέτον Χριστόπουλον μὲ τεσσαράκοντα ἀνδρας καὶ

μὲ ἄλλους Φαναρίτας(*) καὶ συγγενεῖς του περὶ τοὺς τετρακοσίους ἐν ὄλῳ προσήλθεν εἰς τὸ Βαλτέτσι. Ἐκεῖ συνεννοηθέντες οἱ ἀρχηγοὶ διεμοιράσθησαν ὡς ἐξῆς. Ὁ Νικηταρᾶς κατέλαβε τὸ Παρθένιον, οἱ Γιατρακαῖοι τὰ Δολιανὰ, ὁ Κολοκοτρῶνης, Ζυῖμης, Λόντος καὶ Πετμεζαῖοι τὸ βόρειον μέρος τῆς Τριπόλεως, οἱ δὲ λοιποὶ, οἱ περισσότεροι καὶ μὲ μεγαλειότερον ἀριθμὸν πολεμιστῶν, ἔμειναν εἰς Βαλτέτσι, ἀρκούμενοι εἰς ἐπιδρομὰς κατὰ Τούρκων προσερχομένων εἰς Τριπολιτσάν καὶ ἀναμένοντες εἰς μάχην τὸν Τουρκικὸν στρατόν(**).

•••

Κατὰ τὴν ἐν Βαλτετσίῳ διαμονὴν τῶν Ἑλλήνων δὲν κρίνομεν ἄσκοπον νὰ ἀναφέρωμεν καὶ ἀσήμαντὰ τινα ἐπεισόδια. Ὁ Σιόρης εἶχεν ἔγγονόν τινα νεαρὸν ὀνόματι Ἀλέξιον, τελοῦντα χρέη σιτιάρχου. Οὗτος ἐμοίραζε τὸν ἄρτον, τὸ κρέας, τὰ φυσιγγία κλπ., εἰς τοὺς ἀνδρας τοῦ στρατοῦ τοῦ Σιόρη καὶ ἦτο ἐπιδεξιότατος καὶ λίαν δραστήριος.

Μίαν ἑσπέραν ἀφ' οὗ ἐμοίρασε τὸ ψωμί εἰς τοὺς στρατιώτας, μετέβη καὶ ἐκοιμήθη. Εἶδεν ὄνειρον ὅτι ἐκ Τριπολιτσίδος ἄνεμος ἰσχυρὸς ἔφερε λιθάρια εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν καὶ τὰ ἔριπεν εἰς τὸ στρατόπεδόν των ὕστερον φλέσουρα (ξηρὰ φύλλα καὶ φρύγανα) ἐκ τοῦ ἐδάφους ἀναστατωθέντι ἐκείθεν κάλιν ὑπὸ τοῦ ἀνέμου διεσκορπίσθησαν πρὸς τὴν Μεγαλόπολιν. Ἐντρομος ὁ Ἀλέξιος ἐξυπνήσας μετέβη παρὰ τῷ κοιμημένῳ Σιόρῳ καὶ τῷ λέγει: «Παπούλη, αὔριον ἔρχονται

(*) Ὁ Παπαλέξης τοὺς ἰδικούς του ἔθεσεν ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ Σιόρη.

(**) Τὴν πρώτην συναθροίσην ἀλλὰ καὶ διάλυσιν τῶν Ἑλλήνων ἐν Βαλτετσίῳ μόλις δι' ὑπαιτιγμῶν ἀναφέρουσι οἱ ἱστορικοὶ.

οί Τούρκοι. Είδα ένα κακό όνειρο και θα μάς νικήσουν. Έγώ θα πάρω τον Μπάρμπα-Θοδωρή (θείόν του εκ μητρός) που είναι άρρωστος και θα φύγω για το χωριό». Ο Σιόρης θυμωθείς τού λέγει: «Πήγαινε να κοιμηθείς διότι θα σηκωθεί να σε ξυλήσω!» Ο Άλέξιος έδωκε περισσότερο σημασίαν εις τον φόβον του παρά εις τας απειλάς του πάππου του και πριν εξημερώση άνεχώρησε διά τού Ίσαρι! Τήν επομένην ήμέραν όντως άνεφάνησαν οί Τούρκοι έκ Τριπολιτσάς και οί Έλληνες μη έχοντες κατασκευάσει ταμπούρια (όχ υρώματα) με πρώτην άψιμαχίαν και έκτεθειμένοι εις τας Τουρκικάς σφαίρας υπεχώρουν πρό της Ισχυρωτέρας δυνάμεως των Τούρκων. Ο Κολοκοτρώνης και ο Πλαπούτας υπεχώρησαν εις Στεμνίτσαν, ο Σιόρης και ο Πέτροβας πρός την Μεγαλόπολιν και εκάθησαν εις μίαν πηγήν να πίωσιν ύδωρ με τούς άνδρας των.

«Που πάμε, συμπέθερε Μητρο;» ειπεν ο Σιόρης πρός τον Πέτροβαν. «Στά βουνά μας, συμπέθερε, στις φαμίλιας μας» άπαντά ο Πέτροβας. «Άκουσε αδελφέ μου και σεϊς παιδιά» εις επήκοον όλων. «Θά τού πάθουμε σαν τον Μπενάκη στα 69 (επανάστασις Όρλώφ) και ουτε σπίτια ουτε φαμελιές θα έχουμε· κάθε μέρα θα τας συλλυμβάνουν οί Τούρκοι και θα καίεται ή καρδιά μας. Άν αφήσουμε τον πόλεμον σ' αυτή την περίστασι είμυστε χαμένοι». Τί θέλεις να κάμουμε μπάρμπα Θανάση;» απεκρίθησαν όλοι. «Νά πάμε ν' άνταμώνουμε τον Κυριακούλη (άπέχοντα μίαν ώραν) και εκεί να φωνάξουμε τον Κολοκοτρώνη και να σκεφθούμε τί θα κάνουμε».

Πράγματι μετά μίαν ώραν συνήντησαν τούς Μπεξαντέδες (Μαυρομιχαλέους) και απεφάσισαν να μείνουν ήνωμένοι. Ο δέ Κυριακούλης έγραψεν εις τον αδελφόν του Πετρόμπεη εις Μάνην τά διατρέξαντα και εξήτει οδηγίας.

Ο Πετρόμπεης παρήγγειλε να μείνουν εις τού Βαλτέτσι και να κατασκευάσουν μπαστούνες (ταμπούρια) με φανέστρες (πολεμότρουπες) έκαστον με 50 - 60 άνδρας και εις κάθε ταμπούρι να τοποθετήσουν 5 - 10 Μανιάτες οί όποιοι δέν φεύγουν από ώχυρομένο μέρος, όπερ δέν έγινετο.

Τέλος επανήλθον εις Βαλτέτσι και ανήγγειλαν τούτο εις όλους τούς όπλαρχηγούς. Τότε ο Γέρω-Σιόρης πρώτος λέγει εις δύο άνδρας: «Βάλτέ μου αυτό τού λιθάρι στον ώμό μου για τού ταμπούρι μου, και βοηθήστε και οί άλλοι!» Και πραγματικώς έντός όλίγου ειχεν άνεγερθή εις προμαχών θουμάσιος. Άμέσως εξέλεξαν και άλλας τοποθεσίας, ανήγειραν όχυρώματα και έδωκαν τά όνόματα των όπλαρχηγών. Εις τον μάλλον προσβαλλόμενον προμαχώνα έτυχε να τοποθετηθουν 180 άνδρες εκ Καλαμίων. Μίαν δέ έσπέραν μετά την διανομήν του άρτου εκοιμήθησαν οί άνδρες ούτοι και την πρωίαν ειχον δραπετεύση οί περισσότεροι!

Συσκεφθέντες οί αρχηγοί έτοποθέτησαν εις τον προμαχώνα τούτον τούς Ίσραίους και Βασταίους με επί κεφαλής τον υιόν του Σιόρη, τον Άναγνώστην με τού άνεψιόν του Κοντυμέτην (Κατριμπάνον), εις άλλα όχυρώματα τούς Γαρατζαίους με τον αδελφόν του Μητρο-Πέτροβα τον Ζήμην, τούς Χραναίους με τον Νικήταν Φλέσσαν και τούς Δερμπουναίους με τού άπάνταστον καλλικάρη τον Δημόν Ζάγουραν, πεσόντα εις τού Δερβενάκι, άπαντες Φαναρίτες. Εις άλλα όχυρώματα έτακτοποιήθησαν οί Κολοκοτρωναίοι, Πλαπουταίοι, Μαυρομιχαλαίοι και λοιποί.

Έκει άνέμενον επί πολλάς ήμέρας και μάλιστα ήρχισαν να βαρύνωνται από την άναμονήν. Άλλοι μετέβαινον εις τά χωρία των, άλλαζαν ένδύματα και μετά δύο τρεις ήμέρας επανήρχοντο. Άλλοι μετέβαινον και έφερον

τροφάς και άλλα αναγκαιούντα· μόνον οι άρχηγοί δέν μετεκινούντο εκείθεν και διά τοῦτο αἱ φθειρές διεκρίνοντο σάν κριθάρι! ἐπάνω των. Μόνον ὁ Κολοκοτρώνης ἄλλοῦ ἐβράδευε και ἄλλοῦ ἐξημέρωνεν.



† **ΘΕΟΔΩΡΟΣ Κ. ΣΙΟΡΗΣ**
*Ταγματάρχης Πεζικοῦ
Ἀπόγονος
Πεσῶν ἐν Μικρῷ Ἀσίᾳ*

Ὁ Ἀλέξιος, εἶνε πάλιν σιτιάρχης τοῦ στρατοῦ τοῦ Πάππου του και... ἐνυπνιαστής! Εἶχε συγχωρηθῆ ἀπὸ τὸν Πάππον. Μίαν ἐσπέραν κατακλιθεὶς βλέπει καθ' ὕπνον παρεμφερές πρὸς τὸ πρῶτον ὄνειρον, ὅτι ἐκ Τριπολιτσᾶς ἤρχετο σύννεφον ἀπὸ φλέσουρα ἄπειρα και εἰς μὲν τὸ Δερβεντζίκιο ταμποῦρι (τοῦ Σιόρη) ἐπιπτε χάλαζα, εἰς δὲ τὰ ἄλλα μιά ψυχάλα (ψεκάδες βροχῆς) και εἰς μίαν σιγ-

μὴν ἠγέρθησαν φλέσουρα ἐκ τῶν προμαχώνων και ἐξεδίωκον τὰ πρῶτα πρὸς τὴν Τριπολιτσάν ὀπόθεν ἤρχοντο. Ἐξόπνησεν ἀμέσως ἔντρομος ὁ Ἀλέξιος, ἀλλά και περιχαρῆς και μετέβη παρὰ τῷ Πάππῳ του και τὸν ἐξόπνησε.

«Παπούλη αἰριον ἔρχονται οἱ Τοῦρκοι· δός μου τὴν ἄδειαν νὰ πάρω ἄνδρας νὰ γεμίσω τὰ πιθάρια νερὸ γιατί τὴν ἡμέραν δέν θὰ μπορούμε νὰ κουβαλῶμε. «Εἶδα καλὸ ὄνειρο Παπούλη». Τὸ νερὸ ἦτο μακρὰν ὀλίγον και ἐκτεθειμένον εἰς τὸ ἐχθρικόν πῦρ ἐν καιρῷ μάχης. — «Πάρε μερικοὺς και πήγαινε· πρόσεξε μὴν ξυπνής τὸν στρατόν· και ἄμα τελειώσης ἔρχεσαι και μοῦ λές τί ἔκαμες» τοῦ εἶπεν ὁ Σιόρης. Ἄμα ἐτελειώσε τὴν ὕδροληψίαν ὁ Ἀλέξιος ἐπέστρεψε εἰς τὸν Πάππον του και τοῦ διηγήθη και τὸ ὄνειρόν του!

«Πήγαινε» τοῦ λέγει ὁ Πάππος του, ἀνά ξυπνήσης τὸν Ἀναγνώστην(*) νὰ τοῦ πῆς ὅτι τὸν θέλω».

«Ἀναγνώστη» τοῦ λέγει διὰν ἦλθεν, «πύγαινε εἰς τὸν Κυριακούλην και πές του, ὅτι ἐγὼ ἔδωκα τὴν ἄδεια για νερὸ και ἐγέμισαν τὰ πιθάρια, ἀν θέλη ἄς διατάξη και ἐκεῖνος τὸ ἴδιο για καλὸ και για κακὸ και πές του ν' ἀκούση και τὸ ὄνειρο τοῦ Ἀλέξη ποῦ θάρθη μαζί σου για νὰ περάση και ἡ ὥρα!».

Ἡ φρουρὰ τοῦ Μαυρομυχάλῃ κατ' ἀρχάς ἠμπόδισε τὸν Ἀναγνώστην, τὸν ὀποῖον ἐδέχθη ἀμέσως ὡς τὸν ἤκουσεν ὁ Κυριακούλης.

Ἄμα ὁ Ἀναγνώστης τοῦ ἀνεκοίνωσε τὴν παραγγελίαν ἀμέσως διάταξε ὁ Κυριακούλης τὴν ὕδρευσιν και ἀφοῦ

(*) Τὸν Οἰκονομόκουλον, υἱὸν τῆς ἀδελφῆς του πεσόντα εἰς τὴν ἄλωσιν τῆς Τριπολιτσᾶς.

τούς προσέφευγεν ἓνα οἶνοπνευματώδες ποτὸν ἐκράτησε πλησίον τοῦ τὸν Ἀλέξιον νὰ τοῦ διηγηθῆ τὸ ὄνειρον καθὼς καὶ τὸ προηγουμένον. Ἄμα ἐτελείωσε τὴν διήγησιν ὁ Ἀλέξιος «Ὡστε λές ὅτι αὔριον θὰ ἔλθουν οἱ Τούρκοι βρὲ Ἀλέξη;» «Τὰ ὄνειρά μου στρέγουν πολὺ ἐμένα Καπετάνιε καὶ αὔριο θὰ ἴδῃς τοὺς Τούρκους στὸ Βαλτέτσι.

«Αἴντε βρὲ Ἀλέξη, ἂν ἔλθουν οἱ Τούρκοι αὔριον, ἀπ' αὐταῖς τίς δύο ἀσημοπιστόλας θὰ πάρῃς ὅποια θέλεις! Ἄν ὁμως δὲν ἔλθουν θὰ σοῦ δώσω σαράντα ξυλιές. Πέσε ἐκεῖ πέρα τώρα νὰ κοιμηθῆς!».

Ἐγένετο κάποια κίνησις εἰς ὅλα τὰ ὄχυράματα τὴν νύκτα ἐκείνην ἕνεκα τοῦ θορύβου τῆς ὑδρεύσεως καὶ ἐπειδὴ ὁ καθεὶς ὑποπιεῖται κάποιαν εἶδησιν, ἐτακτοποιεῖ ἄλλος τὸ ὄπλον του, ἄλλος τὴν στουρναρόπετράν του, τὸ βελόνι του, τὸ ταμποῦρί του καὶ ἡ πρῶτα τοὺς εὔρεν ὅλους ἐτοιμοὺς χάρις εἰς τὸ ὄνειρον τοῦ Ἀλέξη!

* *

Ἐγένετο ἡμέρα. Ὀλίγον μετὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου εἶδησις διέδραμεν ὅλα τὰ ὄχυράματα, ὅτι ὁ Τουρκικὸς στρατὸς τῆς Τριπολιτσᾶς ἐξῆλθε τῆς πόλεως ἀναφανείς εἰς τὴν Μεγάλην Ντάπιαν καὶ διηρεῖτο εἰς τρεῖς κατευθύνσεις. Ὁ Ἀλέξιος εἰσελθὼν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Μαυρομιχάλη ἔτρεξε καὶ ἐξεκρέμασε μίαν ἀπὸ τὰς ἀσημοπιστόλας καὶ πυρουσιάζεται εἰς τὸν Μαυρομιχάλην «Ἀρχηγέ μου μὲ γειά μου τὴν ἀσημοπιστόλα, οἱ Τούρκοι ἔρχονται». — Χαλάλι σου παλλικάρι μου, πλιάσε τὴν θέσι σου καὶ νὰ σκοτώσῃς πολλοὺς Τούρκους!».

Συνῆλθον οἱ ἀρχηγοὶ καὶ συσκεφθέντες ἀπεφάσισαν οὕτοι νὰ μὴ κλεισθῶσι μέσα εἰς τὰ ὄχυράματα, ἀλλ' ἐξώθεν νὰ ματαιώσουν πάντα ἐνδεχόμενον ἀποκλεισμόν.

Ἄφ' οὗ ἐτακτοποίησαν καὶ ἐνεθάρρουναν τοὺς ἄνδρας εἰς τὰ ὄχυράματα παρέλαβον τοὺς ὀλιγωτέρους καὶ ἀπειροτέρους ἔξω τῶν ταμποῦριων. Ἀρχηγοὶ ἔμειναν ἐντὸς τῶν ὄχυρωμάτων ὁ Κυριακούλης, ὁ Γεωργάκης Μαυρομιχάλης υἱὸς τοῦ Πετρόμπεη, ὁ Πάνος, ὁ Γενναῖος Κολοκοτρωνῆς, ὁ Νικήτας Φλέσσας, ὁ Ἠλίας Φλέσσας, ἐκ μέρους δὲ τοῦ Σιόρη οἱ υἱοὶ τοῦ Ἀσημάκης καὶ Ἀναγνώστης καὶ οἱ ἀνεψιοὶ τοῦ Κονταμέτης καὶ Οἰκονομόπουλος. Τοῦ δὲ Πέτροβα ὁ Ἰωάννης Πέτροβας καὶ Ζήμης Πέτροβας καὶ εἰς Πλαπούτας ἐκ μέρους τοῦ Δημ. Πλαπούτα.

Οἱ Τούρκοι διηρέθησαν εἰς τρεῖς κωλώνας (τμήματα) ἢ μία ἔφθασε κατ' εὐθείαν εἰς τὸ Βαλτέτσι ἢ δευτέρα διὰ Τρικόρφων ἐπλησίασε τὸ Βαλτέτσι ἀπὸ Βορρᾶ. Ὁ ἴδιος δὲ Μουσταφᾶ-Μπέης(*) μὲ τὸ ἵππικὸν διὰ τῆς ὁδοῦ Μεγαλοπόλεως κατέλαβε τὸ Φραγκόβρυσσο, μικρὰν κοιλάδα ἀπὸ Νότου ἐλπίζων ἐκεῖ νὰ κατακόψῃ τοὺς ἐπαναστάτας φεύγοντας ἐκεῖθεν, ὁπόθεν διῆλθον καὶ ἐν τῇ προηγουμένῃ μάχῃ καθ' ἣν ἐτράπησαν εἰς φυγὴν μετὰ τὰς πρῶτας ἀψιμαχίας, δηλαδὴ ἀπέκοπτε τὴν ὑποχώρησιν τῶν ἐπανιστατῶν.

Ἡ μάχη ἤρξατο λυσιπώδης. Μετ' ὀλίγον ἔρχεται εἶδησις εἰς τὸν Μουσταφᾶ Μπέην ὅτι πίπτουν πολλοὶ Τούρκοι ἐν τῇ μάχῃ καὶ ὅτι εἶνε ἀνάγκη νὰ σπεύσῃ εἰς βοήθειαν τῶν μαχομένων. Πράγματι ἀνελθὼν εἰς λόφον ἐναντι τοῦ Βαλτετσίου καὶ παρατηρήσας τὴν παράταξιν καὶ τὴν ἀντοχὴν τῶν Ἑλλήνων κατεπτοήθη. «Ἐδῶ δὲν εἶνε ρέμπελος (ἄτακτος) στρατὸς» ἀνεφώνησεν, «ἐδῶ εἶνε βασιλικὸς στρατὸς ποῦ πολεμᾷ». Τότε ὁ Κυριακούλης Μαυρομιχάλης τοῦ ἐφώνησε: «Ποῦ πᾶς βρὲ κερατόμπεη,

(*) Εὐτυχῶς ἀκουσιάζεν ὁ ἱκανὸς καὶ δραστήριος Χουρσὴτ Πασῆς εἰς Ἡπειρον.

παληοβοϊδοπολίτη; ἐδῶ δὲν εἶνε Κερασσαῖς (;) οὔτε ἀρχοντοπούλες, ἐδῶ 'ναι λεβέντες τοῦ Μωρηᾶ».....

Οἱ Τούρκοι καίτοι ἐκτεθειμένοι ἐπολέμησαν μὲ μεγάλο θάρρος καὶ ἔμειναν εἰς τὰς θέσεις των ὅλην τὴν ἡμέραν καθ' ὅλην δὲ τὴν νύκτα τὰ πυρὰ δὲν ἔπαυσαν. Τὴν νύκτα εἰσήλθε καὶ ἐνεθάρρυνε πολὺ τὸ στρατόπεδον ὁ Κολοκοτρῶνης διὰ τῆς παρουσίας του. Ἡ Ἑλλάς Φλέσσας καὶ ὁ Λάκων Τσαλαφατῖνος κατὰ τὴν μάχην δὲν ἐπροφυλάσσοντο καθόλου ἐνεθάρρυνον παντοῦ διανέμοντες φυσίγγια καὶ ἐθαυμάζοντο ὑπ' ὄλου τοῦ στρατοῦ τῶν Ἑλλήνων διὰ τὴν τόλμην των.....

Ἡ βροντῶδης φωνὴ τοῦ Κολοκοτρῶνη, ὅτι οἱ Τούρκοι φεύγουν ἔδωκε τὸ σύνθημα τῆς ἐπιθέσεως. Οἱ ἔξωθι τῶν ὀχυρωμάτων εὐρισκόμενοι Σιόρης, Πέτροβας καὶ ἄλλοι ὄρμησαν ἀκάθεκτοι κατὰ τῶν Τούρκων ἐκ τῶν κλαγίων. Σφαῖρα Τουρκικὴ πλήξασα τὸν Σιόρην εἰς τὸ μέτωπον ἐκρότησεν ὡς νὰ ἐκτύπησεν ἐπὶ πλακός. Ἦλθεν ἐξησθενημένη χωρὶς νὰ θραύσῃ τὸ κρανίον. Ὁ Δ. Πλαπούτας στρέψας καὶ ἰδὼν τὸν Σιόρην μὲ αἱματωμένο πρόσωπο καὶ ψηλαφοῦντα τὸ μέτωπον, τὸν ἐρωτᾷ τί ἔχει. «Τὸ τομάρι μου ἐχάραξε μονάχα» τοῦ ἀπαντᾷ ὁ Σιόρης καὶ ἀφ' οὗ ἐσπόγγισε μὲ τὴν φουστανέλλα του τὸ αἷμα ἔβαλεν ἐπάνω ὀλίγον καπνὸν διὰ νὰ σταματήσῃ τὸ αἷμα καὶ ἐξηκολούθησε τὴν μάχην!

Αἱ ἰσχυρὰ τῶν ἔξωθεν ἐπιτιθεμένων καὶ ὁ ἀλλαλαγμὸς τῶν πολιορκουμένων Ἑλλήνων ἐκ χαρᾶς κατεπτόησαν τοὺς Τούρκους ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἡ πρώτη ὑποχώρησις των νὰ μεταβληθῇ εἰς ἀτακτον φυγὴν, οἱ δὲ Ἕλληνες τοὺς κατεδίωξαν μέχρι τοῦ ὄροπέδιου πρὸς τὴν Τριπολιτσάν. Τοὺς πίκτοντας ἢ τραυματίας Τούρκους τοὺς παρελάμβανον οἱ ἰδικοὶ των καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἠδυνήθησαν οἱ Ἕλληνες νὰ ἀριθμῆσωσι τοὺς ὑπ' αὐτῶν φονευθέντας.

Ἡ ὁδὸς ἦτο πλήρης δπλων, ἐνδυμάτων καὶ ἄλλων ἀντικειμένων, ἅτινα ἀπέρριπτον οἱ Τούρκοι ὡς ἐμπόδια διὰ τὴν φυγὴν των. Περίτρομοι δὲ ἐκλείσθησαν εἰς τὰ φρούρια τῆς Τριπολιτσᾶς.....



ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΝΙΚΗΤΑ ΣΙΟΡΗΣ

Ἀπόγονος

Ἰατρὸς ἐν Πάτραις

Μετὰ τὴν ἐνδοξον ταύτην μάχην ἐν Βαλτετσίῳ οἱ Ἕλληνες ἔμειναν ἐκεῖ ἀρκετὰς ἡμέρας καὶ ἀκολουθῶς ἐπλησίαζον πρὸς τὴν Τριπολιτσάν.

Ἀλλὰ καὶ οἱ Τούρκοι ἤρχισαν νὰ κάμνουν ἐπιδρομὰς διότι εἶχον ἀνάγκην τροφῶν. Μίαν ἡμέραν ἐξηλθον εἰς

την Μονὴν Παναγίας Πλεύρα (;) (Ἴσως ἐπάνω Χρέπα) καὶ κατέστρεψαν τὸ Μοναστήριον λαβόντες καὶ δεκαπέντε Ἴππους.

Οἱ Τούρκοι εἶχον συναθροίση ἑκατὸν ἰλλογυ τῶν χριστιανῶν καὶ μὲ συνοδείαν δύο Τούρκων καὶ ἐνὸς χριστιανοῦ τὰ εἶχον στείλῃ ἔξω τῆς πόλεως πρὸς βοσκὴν εἰς τὸν Ἁγ. Ἰωάννην τὸν Θεολόγον. Οἱ ἀρχηγοὶ συσκεφθέντες ἀπεφάσισαν νὰ στείλουν δεκαπέντε ἄνδρας ν' ἀρπάσωσι τοὺς Ἴππους. Ἄν δὲ εἰδοποιηθοῦν οἱ Τούρκοι τῆς πόλεως καὶ ἐξέλθωσι, τότε οὗτοι ἐνεδρεύοντες εἰς τὰ πέριξ νὰ τοὺς κτυπήσωσιν.

Οὐδενὸς ὅμως ἀρχηγοῦ οἱ ἄνδρες ἐδέχοντο νὰ μεταβῶσι πρὸς τοῦτο εἰς τὸ πεδινὸν μέρος καὶ ἐστράφησαν ὅλοι πρὸς τὸν Σιόρην, ὅστις εἶχε δεδοκιμασμένῃ παλληκάρια. Πράγματι ὁ Σιόρης ἀποδεχθεὶς τοῦτο καὶ καθοδηγήσας δεκαπέντε ἐκ τῶν ἀνδρῶν του ὑπὸ τὸν νῆδον τοῦ Ἀσημάκη μετ' εἰς τὸν τρόπον νὰ πάρουσι τὰ ἄλογα, ἀφ' οὗ συλλάβουν πρότερον τοὺς φύλακας, τοὺς ἐξαπέστειλεν. Οἱ λοιποὶ ἀρχηγοὶ εἰδοποίησαν τοὺς ἄνδρας τῶν καὶ ἐτοιμάσθησαν. Ἦσαν δὲ ὁ Κολοκοτρώνης, ὁ Κυριακούλης, ὁ Σιόρης, ὁ Πέτροβας, ὁ Νικήτας καὶ Ἡλίας Φλέσσας καὶ ὁ Παναγιώταρος Μπούρας.

Ἄμα δὲ εἶδον τοὺς δεκαπέντε ἄνδρας νὰ ἔχουν διανύσει τὸ ἡμισυ τῆς ἀποστάσεως, ἐξεκίνησαν. Πρῶτοι ἐστάλησαν ὁ Ἀναγνώστης Σιόρης μετ' ὀλίγους ἄνδρας, ὁ Γεωργιάκης Μπεζαντὲς ὁ υἱὸς τοῦ Πετρόμπεη καὶ ὁ Μπούρας (ἐκ Κωνσταντινῶν Ἀνδανείας) μετ' αὐτὴν συνοδείαν τῶν. Ὁ λοιπὸν στρατὸς ἐτοποθετεῖτο εἰς τοὺς λόφους τῆς ὁδοῦ Λεονταρίου (Μεγαλοπόλεως νῦν).

Ἄμα ἔφθασαν οἱ ἀπεσταλμένοι διὰ τὴν ἀρπαγὴν τῶν Ἴππων, εἰς τῶν Τούρκων ἀντιληφθεὶς αὐτοὺς ἔτρεξε πρὸς

τὴν πόλιν διὰ νὰ εἰδοποιήσῃ τοὺς Τούρκους, ἐνθ' οὗτοι δύο ἄλλους τοὺς συνέλαβον. Ἐκ τούτων μάλιστα ὁ χριστιανὸς τοὺς ὠδήγησε πῶς νὰ συλλάβουν τεσσαράκοντα Ἴππους, τοὺς ὁποίους ἐπέρασαν ἀπὸ τὸν Ὀψήλον Ὀμόν Ἰστυνοῦρα. Οἱ Τούρκοι λαβόντες τὴν εἶδησιν ἀπέστειλαν εὐθὺς στρατὸν καὶ ἱππικόν, ἵνα προφθάσωσι τοὺς ἀρπαγὰς τῶν Ἴππων καὶ ἐξήλθον ἀπὸ τὴν Πύλιν Λεονταρίου.

Ὁ Γεωργιάκης Μπεζαντὲς καὶ Ἀναγνώστης Σιόρης ἐπρόφθασαν ν' ἀναβῶσιν εἰς τὸν λόφον τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου. Ὁ Μπούρας βραδύτερον ἐκκινήσας δὲν ἐπρόφθασεν ν' ἀναβῇ εἰς τὸν λόφον καὶ συνεπλάκη μετ' οὗτοι Τούρκους ὀχυρωθεὶς ὀπισθεν μεγάλου λίθου. Ἐκεῖθεν ἐπολέμησε γενναίως ἐξαντλήσας ὅλα τὰ φυσιγγία του, ἕως οὗτου ἔπεσε μετὰ τῶν δύο συναγωνιστῶν του. Οἱ Τούρκοι τὸν ἀνεγνώρισαν, τοῦ ἔκοψαν τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν ἔφερον εἰς Τριπολιτσᾶν πρὸς ἐπίδειξιν εἰς τοὺς χριστιανούς.

Ἡ συμπλοκὴ ἐγενικεύθη μετὰ τῶν κατερχομένων Ἑλλήνων πρὸς τὴν ὁδὸν καὶ ἐφρονεύθησαν πολλοὶ ἐκ τῶν Τούρκων. Ἄλλ' ὁ Τουρκικὸς στρατὸς ἐστράφη πρὸς τὸν λόφον τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου ὅπου ἦτο τὸ ἐκκλησίδιον περὶ τὸ ὁποῖον εἶχον ὀχυρωθῆ οἱ τριάκοντα τρεῖς ἄνδρες τοῦ Γεωργιάκη Πετρόμπεη καὶ Ἀναγνώστου Σιόρη καὶ τοὺς ἐκεραύνουν τρομακτικὰ πολλαπλάσιοι ὄντες ἐπ' ἀρκετὴν ὥραν.

Κατ' ἀρχὰς οἱ ἀμυνόμενοι ἤκουον τὴν μάχην χωρὶς νὰ διακρίνουν τίποτε ἐκενεν πεσοῦσης ὀμίχλης. Ἄλλ' ὅτε ἔλαφρὸς ἄνεμος διέλυσε τὴν ὀμίχλην ἀντελήφθησαν τὴν τραγικὴν θέσιν τῶν καὶ ἐμάχοντο ἀπεγνωσμένως μόνοι καθ' ὅλου τοῦ στρατοῦ ὀχυρωμένοι περὶ τὰ ἐρείπια τοῦ ναοῦ. Τότε ὁ Γέρω-Σιόρης ἐπιτεθεὶς μετ' ὅλον τὸ σῶμά του κατὰ

τῶν πολιορκητῶν ἀπὸ δυσμῶν, διέρρηξε τὴν πολιορκίαν καὶ ἠλευθέρωσε τοὺς πολιορκουμένους ἀπαντας σώους καὶ ἀνέβηκαν πάλιν εἰς Βαλτέτσι.

Μετὰ τινὰς ἡμέρας ἐπέδραμεν ὁ Τουρκικὸς στρατὸς εἰς Δολιανὰ (6-7 χιλ.) ὁ Γεωργάκης Ζέρβας ὁ ἀνεψιὸς τοῦ Σιόρη μετὰ τοῦ σώματος τοῦ θεῖου του κατέκοπτε Τούρκους διὰ τῆς σπάθης κυνηγῶν αὐτοὺς κατάποδας, τόσον ὥστε ἴστατο διὰ νὰ ξεκουρασθῇ τὸ χέρι του! Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὸ ὄλον στρατόπεδον ἦτο ἄγνωστος, οἱ ἡρωῖσμοί του κατὰ μαρτυρίαν πολλῶν ἀπεδόθησαν ἐξ ὀλοκλήρου εἰς συναγωνιστὴν ἐπίσης ἀνδρείον, γνωστὸν ὁμῶς εἰς τὸ στρατεῦμα καὶ προσκείμενον πρὸς τὸν γενικὸν ἀρχηγόν.

Ὁ Σιόρης ἠκολούθει πυρέσσων ἔτι ἐκ τοῦ ἀνεπουλώτου τραύματός του.

Μετὰ δύο περίπου μῆνας ὠδήγει ὄλον τὸ σῶμά του ὁ Σιόρης εἰς Γράναν, ὅπου ἠρίθμει τοὺς περισσοτέρους καὶ ἀνδρειότερους ἀνδρας, τοὺς Φαναρίτας. Ὁ Ζέρβας διηγεῖτο μετὰ ταῦτα πῶς οἱ Τούρκοι ἐπὶ τῶν φορηγῶν ζῶων εἶχον δεμάτια δημητριακῶν καὶ μελίτσια ἀκόμη φορτωμένα διὰ νὰ φέρωσιν εἰς τὴν λιμώττουσαν ἐκ τῆς πολιορκίας Τριπολιτσάν.

Ὁ Σιόρης δὲν ἀπεμακρόνθη οὔτε μίαν ἡμέραν τοῦ ἀφωσιμένου στρατοῦ του, δεδομένου ὅτι οἱ πλείστοι τῶν ἀνδρῶν του συνεδέοντο συγγενειακῶς εἴτε ἐξ αἵματος εἴτε ἐξ ἀγχιστείας. Αἱ δυσχερέστεραι ἐπιχειρήσεις ἀντίθεντο εἰς αὐτὸν καθόσον τὸ σῶμά του καὶ ἐμπειροπόλεμον ἦτο καὶ ὁμοιογενές.

Εἰς τὴν μετ' ὀλίγον πίπτουσαν Τριπολιτσάν εἰσηλθεν ἐκ τῶν πρώτων καὶ μεταξὺ τῶν ὀλίγων πεσότων ἀνδρῶν

του ἔπεσεν ὁ ἐκ τῆς μόνης ἀδελφῆς του ἀνεψιὸς του Ἄναγνώστης Οἰκονομόπουλος ἢ Κοκκίνης.....

••

Ὁ Δράμαλης διήλθε τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα ἀκαλύτως, ἐκυρίευσεν τὴν Κόρινθον καὶ ἔλυσεν τὴν πολιορκίαν τοῦ Ναυπλίου. Ὁ Κολοκοτρώνης ἀπεκόμισεν ἢ κατέκαυσεν τὰ πάντα εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Ἄργους ὡς καὶ τὸ Κεφαλάρι (ὁ Ἐρασίνοσ) ἐστείρευσεν τὸ ἔτος ἐκεῖνο καὶ τὸ ἰπικὸν τῶν Τούρκων δὲν ἠδύνατο νὰ συντηρηθῇ.

Ὁ Σιόρης τῇ συμβουλῇ τοῦ Κολοκοτρώνη ἐκ τοῦ ὀρητηρίου τῶν Μύλων ἐπορεύετο πρὸς τὸ Ἄργος διὰ ὕψηλοῦ λόφου διὰ νὰ μὴ περιπίπτῃ εἰς ἐνέδρας τῶν Τούρκων εἰς τὴν πεδιάδα. Συνέστησε δὲ τοῦτο καὶ εἰς τὸν συμπέθερόν του Μήτηρον Πέτροβαν. Ὁ τελευταῖος ἀψηφῶν τὸν κίνδυνον ἐπορεύετο διὰ τῆς πεδιάδος. Περιπεσὼν δὲ εἰς ἐνέδραν ἠναγκάσθη νὰ συμπλακῇ μετὰ τμήματος στρατοῦ τοῦ Δράμαλη εἰς φονικωτάτην μάχην καθ' ἣν ἔπεσαν ὑπερκατὸν Μεσσήνιοι ἐν οἷς καὶ ὁ ἀνεψιὸς τοῦ Σιόρη Κώστας Μαράκας ἀπὸ τὸ Ζευγολατιό, μόλις δὲ ἐσώθη ὁ ἴδιος ὁ Πέτροβας με ὀλίγους.

Ὁ στρατὸς ἐστράφη καὶ κατὰ τοῦ Σιόρη εἰς τὰ ὕψηλότερα μέρη καὶ θὰ ὕφιστατο φθοράν. Ἄλλ' ἀντιληφθεὶς τοῦτο ὁ Κολοκοτρώνης διέταξε τὸν Μπαϊρακτάρην του τὸν Φουντάν, ὅστις προσέβαλεν ἐκ τῶν ὀπισθεν τοὺς Τούρκους καὶ τοὺς ἔθεσαν μεταξὺ δύο πυρῶν καὶ οὕτω ὁ Σιόρης ἀνευ σημαντικῶν ἀπωλειῶν ἐπανῆλθεν εἰς τὰ ἄνωθεν τῶν Μύλων ὄχυρά μέρη.

••

Ὁ Σιόρης καὶ ὁ Πέτροβας συνδεδεμένοι μετὰ τὸν Κολοκοτρώνην ἠσπάζοντο ἐξ ὀλοκλήρου τὰ σχέδιά του καὶ

ἐκ τῶν πρώτων τὸν ἠκολούθησαν εἰς τὰ Δερβενάκια. Προηγήθησαν εἰς τὴν ἐμπροσθοφυλακὴν ὁ Νικηταρᾶς, οἱ Φλέσσατοι Νικήτας καὶ Ἡλίας, ὁ Σιόρης, ὁ Πέτροβας κλπ. εἰς τὸ ὄπισθεν δὲ ὁ Ζαῆς, οἱ Πετμεζαῖοι, Κολοκοτρώνης, Πλαπούτας κλπ., καὶ κατέλαβον θέσεις πάντες, ἀθέατοι μένοντες εἰς τὸ ἐρχόμενον στράτευμα τοῦ Δράμαλη. Ἡ μάχη ἤρξατο μὲ τὸ σύνθημα ποῦ ἔδωκεν ὁ Κολοκοτρώνης.

Εἰς τὴν τρομερὰν ἐκείνην σύγκρουσιν καθ' ἣν οἱ μαχηταὶ ἦλθον εἰς χεῖρας, ὁ Νικήτας Φλέσσας συνητητήθη μὲ ἓνα γίγαντα ἄραβα καὶ ἀφοῦ ἐξεκένωσαν τὰ ὄπλα τῶν κατ' ἀλλήλων ἀνευ ἀποτελέσματος συνεπλάκησαν μὲ τὰς χεῖρας καὶ ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἐπάλαιον. Ὁ Φλέσσας ἐκάμπτετο πρὸ τοῦ γιγαντισώμου ἄραβος ἀλλ' ἰδὼν μακρὰν ἓνα ἀπὸ τὰ πρωτοπαλλήκαρα τοῦ Σιόρη, τὸν Ζάγουραν, φωνάζει «Δῆμο ἀδελφέ μου σῶσέ με». Τρέξας ὁ Ζάγουρας ὡς ἀλληλεκρατοῦντο οὗτοι, ἐνέπηξε εἰς τὰ δίπλα τὰ τοῦ Ἀράπη ἓνα χατζάρι. «Σιγῦρα τον τώρα» τοῦ λέγει καὶ ἔτρεξεν ὁ Ζάγουρας ἄλλοῦ καταδιώκων Τούρκους φεύγοντας.

Ὁ Φλέσσας ἀπετελείωσε τὸν ἄραβα καὶ ἐρευνήσας ἐπ' αὐτοῦ εὔρε 3.000 γρόσια εἰς χρυσόν. Περί τὴν ἐσπέραν ἔβαλε κήρυκα γιὰ τὸν Δῆμον Ζάγουραν, σκοπὸν ἔχων νὰ προσφέρῃ τὰ γρόσια ὡς δῶρον πρὸς τὸν σωτήρα του, πλὴν φεῦ τὸν εὔρε θαπτόμενον ἀπὸ τοὺς Σιοραῖους πεσόντα ἀπὸ Τουρκικὴν σφαῖραν καὶ ἐξερράγη εἰς λυγμοὺς διὰ τὸν σωτήρα του καὶ τὸν ὄποιον ἐκλαυσεν ὁ στρατός.

* *

...Ὁ μὲν Κιουταχῆς ἐστάλη ὑπὸ τῆς Τουρκίας εἰς τὴν Στερεάν Ἑλλάδα καὶ ἐφθασε μέχρις Ἀθηνῶν ἐρημώσας ταύτην.

Ὁ δὲ Ἰμβραῆμ ἐξ Αἰγύπτου ἀνέλαβε νὰ καταπιῇ τὴν ἐπανάστασιν ἐν Πελοποννήσῳ. Ἀπεβίβασθη ἐξ Αἰ-

γύπτου εἰς Πελοπόννησον, ἐκυρίευσεν τὸ Νιόκαστρον, ἐνίκησε τοὺς Ἑλληνας εἰς Γιάλοβαν, ὅπου ἔπεσεν ὁ Ἀναγνωσταρᾶς καὶ ἔσπειρε τὴν φρίκην καὶ τὸν θάνατον ὀπίθεν διήρχετο, ἔχων ἅπαντα τὰ μέσα πρὸς τοῦτο.

Ὁ Παπαφλέσσας, ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, συνέλεξε χιλίους πεντακοσίους ἄνδρας καὶ ἠχυρώθη εἰς Μανιάκι, ἵνα ἀνακόψῃ τὴν ὁρμὴν τοῦ Ἰμβραῆμ. Μάχης γενομένης ἔπεσεν ὁ τελευταῖος ἠρωϊκώτατα, σωθέντων μόνον πεντακοσίων διὰ τῆς φυγῆς.

Αἱ φυλετικαὶ ἐριδες εἰς τὴν ἐποχὴν ταύτην εἶχον ἀποτέλεσμα τὴν φυλάκισιν τοῦ Κολοκοτρώνη καὶ τῶν φίλων του. Ἀπόσπασμα ζητήσαν νὰ συλλάβῃ τὸν Σιόρη εἰς Ἴσαρη ἔλαβε τὴν διαταγὴν παρὰ τοῦ ἰδίου ν' ἀναχωρήσῃ ἐντὸς μιᾶς ὥρας καὶ ἂν τολμήσῃ νὰ ἔλθῃ εἰς τὰ βουνά του πρὸς τιμωρίαν του θὰ τοῦ ἀπέκοπτε τὸ ἓνα κῶδι. Τὸν Πέτροβαν τὸν συνέλαβον δι' ἀπάτης καθὼς καὶ πολλοὺς ἄλλους ἀφωσιωμένους εἰς τὸν Κολοκοτρώνη καὶ τοὺς ἐφύλακισαν καὶ συνεπῶς ἡ Κυβέρνησις ἔμεινεν ἀνευ στρατοῦ, διότι οὐδεὶς εἶχεν ἐμπιστοσύνην εἰς αὐτήν.

Μετὰ τὴν πῦσιν τοῦ Μανιάκι ὁ Ἰμβραῆμ ὑπέταξεν ὅλην τὴν Μεσσηνίαν ἀκωλύτως.

Ἡ Κυβέρνησις ἀναγκάζεται ὄχι μόνον ν' ἀποφυλακίσῃ τὸν Κολοκοτρώνη ἀλλὰ καὶ νὰ τὸν διορίσῃ ἀρχιστράτηγον κατὰ τοῦ Ἰμβραῆμ ἐν Πελοποννήσῳ. Ἀναλαβὼν τὴν ἀρχιστρατηγίαν ὁ Κολοκοτρώνης ἀναγγέλλει τοῦτο εἰς τὸν Γέρω Σιόρη καὶ στέλλει τὸν υἱὸν του Γενναῖον εἰς Δερβένι νὰ φράξῃ μετὰ τοῦ Σιόρη τὴν ὁδὸν τοῦ Ἰμβραῆμ ἀπὸ τοῦ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ ὄροπέδιον τῆς Μεγαλοπόλεως. Ἀλλ' ὁ Ἰμβραῆμ ἀνέρχεται διὰ Πολιανῆς καὶ εἰς Δραμκάλαν διασκορπίζει τοὺς ὀλίγους τοῦ Κολοκοτρώνη. Ἐκεῖθεν ἀναβαίνει εἰς Τριπολιτσάν, κυριεῖει

αὐτὴν καὶ θέτει ἐκεῖ φρουρὰν τρομοκρατήσας ἕπασαν τὴν περιφέρειαν.....

Δεκαεπτὰ ὄπλαρχηγοὶ συναθροίζονται εἰς Βαλτέτσι μετ' ἐλαχίστων ὀπαδῶν των. Ὁ ταχὺς Ἰμβραήμ σπεύδει ἐκεῖ καὶ δίδει μάχην. Κατὰ ταύτην πίπτουσι ὁ Δ. Παπατσώνης, Κωνστ. Μπούρας καὶ ἄλλοι πολλοὶ καὶ ὁ Ἰμβραήμ γίνεται κύριος τῆς Πελοποννήσου.

Ὁ Κολοκοτρώνης συνιστᾷ εἰς τοὺς ὄπλαρχηγούς τὴν ἐνέδραν διότι ἐκ τοῦ συστάδην ἦτο ἀδύνατον πλέον νὰ δώσωσι μάχην πρὸς τὸν Ἰμβραήμ.

Ἐν Ἀρκαδίᾳ ἐλάμβανε τὰ τρόφια ὁ Ἰμβραήμ ἐκ τῆς βάσεώς του, ἐκ Πύλου. Ἡ μόνη διάβασις ἦτο τὸ Δερβένη τῆς Μεγαλοπόλεως παρά τὴν ἐστίαν τοῦ Σιόρη, ὅστις δεκατίζει διαρκῶς ἐνταῦθα τὰς ἀποστολάς τοῦ Ἰμβραήμ δι' ἐνεδρῶν καὶ στερεῖ σημαντικῶς τὴν διατροφήν τοῦ ἐν Τριπολιτσᾷ Τουρκικοῦ στρατοῦ.

Τοῦτο στενοχωρεῖ τὸν Ἰμβραήμ καὶ σπεύδει μετὰ στρατοῦ εἰς Μεγαλόπολιν κατὰ τοῦ χωρίου τοῦ Σιόρη Ἰσαρι, κατασκηνώσας ἀπὸ Δεδέμπεη μέχρι Μεγαμέλι, μέρος ἐπίπεδον καὶ ὄραν ἀπέχον τοῦ Ἰσαρι.

Ἡ ἐκστρατεία αὕτη ἐγένετο γνωστὴ ἐγκαίρως εἰς τὸν Σιόρη καὶ ἔλαβε τὰ μέτρα του, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν προφθάνει νὰ ζητήσῃ ἐπικουρίαν οὔτε τοῦ Κολοκοτρώνη εἰς Καρύταιναν, ἀπέχουσαν τέσσαρας ὄρας, οὔτε τοῦ Πέτροβα εἰς Γαράτζαν, ἀποφασίζει μὲ τοὺς ἰδικούς του ν' ἀντιταχθῆ μόνος κατὰ τοῦ Ἰμβραήμ.

Ὁ Ἰμβραήμ βλέπων τὸ Ἰσαρι σχεδὸν κρεμάμενον τὸσον ὑψηλὰ μὲ περιφέρειαν δασώδη καὶ μὲ στενὰς διόδους, πέμπει τὸν Πεκὺρβεη μὲ μικρὸν σῶμα, ἵνα κατοπτέωσῃ τὰς διαβάσεις. Εἰς τὴν θέσιν Κοτρῶνι ἡμίσειαν

ὄραν κάτωθεν τοῦ Ἰσαρι πίπτει εἰς ἐνεδρεῦουσιν φρουρὰν τοῦ Σιόρη καὶ φονεῦνται οἱ περισσότεροὶ τοῦ ἀποσπάσματος ἐν οἷς καὶ ὁ Πεκὺρμπεης. Λαβὼν τὴν εἰδησιν ταύτην ὁ Ἰμβραήμ διατάσσει ἔφοδον κατὰ τοῦ χωρίου Ἰσαρι μεθ' ὄλου τοῦ στρατοῦ.

Ὁ Σιόρης ἔχων κόψει κορμούς δένδρων καὶ θάμνων ἐγκαρσίως τῶν διόδων πρὸ τοῦ χωρίου ἔθεσεν εἰς ἑκάστην στενωπὸν ἀνὰ τεσσαράκοντα ἄνδρας, καθὼς καὶ εἰς τὸν ὑψηλὸν λόφον Βρυχοκοτρωνάκι, καὶ ἡ ἀρξαμένη συμπλοκὴ τὸν εὔρεν ἔτοιμον.

Οἱ ἐχθροὶ δὲν διέκρινον οὐδαμοῦ τοὺς Ἑλληνας πολεμιστάς, διότι ἐπροστατεύοντο ἀπὸ τὴν πλουσίαν βλάστησιν τῶν θάμνων καὶ ἐκυροβόλουν ἀθέατοι.

Ἦτο τρομερὸς ὁ ἀντίλαλος τῶν λαγγαδίων καὶ τῶν κοιλάδων ἀπὸ τὸ πυκνὸν πῦρ τῶν ὄπλων, ὅστις ἐκολληπλασίαζε τοὺς κρότους!

Ἡ μάχη διήρκεσεν ἑπτὰ ὄρας καὶ ἡ διάβασις τῶν διόδων ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ ἐστάθη ἀδύνατος. Τότε ὁ Ἰμβραήμ ἔκαμψε πρὸς νότον τοῦ χωρίου καὶ ἔφθασεν εἰς ταῖς Ράχαις, εἰς τὴν σημερινὴν ὁδὸν τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ, ὅπουθεν ἡ διάβασις ἦτο εὐρεῖα, εὐκόλος καὶ ἀνυπεράσπιστος καὶ οὕτω ὁ Σιόρης ἀπεσύρθη πρὸς τὸ ὄρος ἀφήσας κενὸν τὸ Ἰσαρι.

Εἰς τὴν μάχην ταύτην ἔπεσαν περίπου τριακόσιοι Τούρκοι. Ἐκ τῶν ἀνδρῶν τοῦ Σιόρη ἔπεσαν ἐλάχιστοι ἐν οἷς καὶ δύο ἐκλεκτὰ παλλικάρια του, ὁ Γεώργιος Κουτσουμάρης ἐξ Ἰσαρι καὶ ὁ ἐκ Τσορωτὰ Ἀντώνιος Πρασσᾶς. Εἰς τὴν μάχην ταύτην διεκρίθη ὁ ἀνεψιὸς του Δράκος μαχόμενος ἐντελῶς ἀπροφύλακτος καὶ διὰ φωνῶν ἐνθαρρύνων τοὺς μαχητάς. Καὶ σήμερον ἀκόμη εἰς τὰ

καλλιεργούμενα αὐτά μέρη, ὅπου ἔγινεν ἡ μάχη οἱ γεωργοὶ εὐρίσκουσιν ὅσα ἀνθρώπων σκελετῶν.

Ὁ Ἰμβραήμ ἔμεινεν εἰς Ἴσαρι δεκαοκτὼ ἡμέρας, μεθ' ἃς ἔθετο πῦρ καὶ ἔκαυσεν ὅλον τὸ χωρίον, ἀφῆκε δὲ φρουράς εἰς τὸν Προφήτην Ἠλίαν, Ἄγ. Ἀθανάσιον, Καλιτσέικα καὶ Κοτρωνάκι, τοποθεσίας περὶ τοῦ Ἴσαρι. Τὰς φρουράς ταύτας καθ' ἑσπέραν τὸ σῶμα τοῦ Σιόρη τὰς ἑδεκάτιζε μέχρις ὅτου καὶ μετὰ πάροδον ὀλίγων ἡμερῶν οἱ ἀπομείναντες Τοῦρκοι ἀπεχώρησαν. Ἐκτοτε καίτοι ἔμεινεν ἐν Πελοποννήσῳ ὁ Ἰμβραήμ πολὺν χρόνον καὶ διέβλυε τὸ Δερβένι οὐδέποτε ἀπεπεράθη νὰ ἀναβῆ εἰς τὸ ἀνεγειρόμενον Ἴσαρι.

* *

Ὅτε ὁ Κολοκοτρώνης ἐπεμψεν εἰς Στερεὰν Ἑλλάδα κατὰ τοῦ Κιουταχὶ τὸν υἱὸν τοῦ Γενναῖου καὶ ἐπεκαλέσθη τὴν συνδρομὴν τοῦ Σιόρη, οὗτος ἀπέστειλεν ἐπιλεκτὸν σῶμα ὑπὸ τὸν υἱὸν τοῦ Ἀναγνώστην μετὰ τοῦ ἡρωικοῦ Γεωργάκη Ζέρβα. Καὶ εἰς Φάληρον ἐπέμψε μικρὸν σῶμα ὁπαδῶν τοῦ ὁ Σιόρη, τὸ ὅποιον συνᾶδευσε καὶ ὁ Ζέρβας λαβὼν μέρος εἰς τὴν μάχην παρὰ τῷ Καραϊσκάκη.

Ὁ Σιόρης ἀπώλεσε περὶ τοὺς δεκαπέντε οἰκείους του εἰς τὸν πόλεμον, ἀδελφοὺς, ἀνεψιούς, ἐγγόνους καὶ ἄλλους συγγενεῖς. Ὁ ἀδελφὸς τοῦ Παρασκευᾶς ἔπεσεν ἐν Καλάμαις ὡς μπουλουξῆς τοῦ Γενναῖου κατὰ τῶν Μαυρομιχαλαίων κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον.

Εἰς τοὺς ἐμφυλίους πολέμους δὲν ἔλαβε μέρος ὁ Γερωσιόρης, καθ' οὗς ἐξεδήλου τὴν μεγίστην θλίψιν του.

Ἐν Ναυπλίῳ ὅτε διένειμον μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν οἰκίας πρὸς τοὺς ὀπλαρχηγούς, δὲν ἀπεδέχθη τὴν εἰς αὐτὸν κληρωθεῖσαν οἰκίαν, οὔτε ἐκτάσεις γαιῶν εἰς Λάκ-

κοὺς τῆς Μεσσηνίας προσφερθείσας αὐτῷ οὔτε καὶ τὰς ὑπὸ Χουρσίη πρότερον παραχωρηθείσας. Οὔτε ὀφείλη, οὔτε δόξας ἐπεζητήσεν. Ἐπενήλθεν ὡς μικρὸς Κιγκινάτος καὶ κατόκησεν εἰς Ἴσαρι εἰς τὰ κτήματά του καὶ ἔζη ἀθωρῶτως ἐγκαταλείψας καὶ τὰ κεκτημένα ἐν Ἀνδριταίνῃ. Ἐκεῖ εἶνε ἀκόμη γνωσταὶ ἐκ παραδόσεως αἱ τοποθεσίαι τὸ Κοτρῶνι τοῦ Σιόρη, τὸ Περιβόλι τοῦ Σιόρη, τὸ Παλάτι τοῦ Σιόρη.

Τρεῖς μῆνας μετὰ τὴν ἔλυσιν τοῦ Ὄθωνος εἰς Ἑλλάδα ἀπέθανεν εἰς Ἴσαρι ὑπερεβδομηκοντοῦτης καθ' ἣν ἡμέραν ἐγεννᾶτο εἰς Δισέγγονός του, εἰς οὗ τὰ ἀπομνημονεῖματα ὀφείλομεν τὰς γραμμάς ταύτας καὶ τὰ ὅποια ἤκουσεν ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν τούτων τῶν πολεμιστῶν τοῦ προπάπου του.

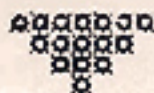
Ἐν Ὀλυμπίᾳ ἐπὶ 60-70 ἔτη οὐδὲς ἄλλος ὀπλαρχηγὸς ὑπῆρχεν. Εἶχεν αὐτῆ ἓνα εἰκοσιπένταρχον καὶ Μπουλουξῆν τοῦ Σιόρη, τὸν Τζανέτον Χριστόπουλον ἢ Μαγκούραν, ὅστις ἐπὶ Ὄθωνος ἔφθασεν εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ὑποστρατήγου.

Ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἤρξατο ὁ πατὴρ τοῦ Ἀσημάκης τὴν πρὸς τοὺς Τούρκους διαμάχην ἀπὸ τοῦ 1750 περίπου οὐδέποτε διελύθη τὸ στρατόπεδον τοῦ Σιόρη. Καὶ ὅτε ἀκόμη ἐπεκράτει τὴν ἡσυχίαν καὶ ἀπεχώρουν οἱ μακρότερον κατοικοῦντες ἄνδρες τοῦ ὁ πυρὴν ἐτηρεῖτο ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν του, υἱῶν, ἐγγόνων καὶ ἐντοπίων συγγενῶν του, οἵτινες πάντοτε ἠσκούντο καὶ εἰς τὰ ὄπλα.

Οὐδεμίαν περιουσίαν ἀφῆκε, διότι οὐδέποτε ὡς ἀρχηγὸς ἐπέτρεψε λεηλασίαν καὶ σὺλησιν ἐχθρικῶν περιουσιῶν. Δις παρεδόθη ἅπαν τὸ χωρίον εἰς τὰς φλόγας τοῦ πυρὸς καὶ δις ἀνηγγέρθη ἀκμαιότατον ἀριθμοῦν ἀπὸ 80 ἑτῶν τετρακοσίας οἰκογενείας. Ἡ ἄγονος περιφέρειά του

ἐξηνάγκασε πολλοὺς κατοίκους εἰς μετανάστευσιν. Πεντακόσιοι ἄλκιμοι νέοι εὐρίσκονται εἰς Ἀμερικὴν. Ὑπερπεντακόσιοι ψυχαὶ μετέβησαν εἰς Ἀθήνας καὶ συνεπὲς ὁ ἀριθμὸς τῶν κατοίκων μένει στάσιμος. Εἰς πολιτείας καὶ ἐπιστήμονας μέχρι τινὸς ἐπρωτοπόροι δὴς τῆς ἐπαρχίας.

Διερχόμενος ὁ Ὄθων τὴν κοιλάδα τῆς Μεγαλοπόλεως καὶ λαβὼν γνῶσιν τῆς ἀράσεως τοῦ Σιόρη ἐζήτησε διὰ τὸν στρατὸν δύο εὐσταθεῖς νέους ἐγγόνους τοῦ Σιόρη, τὸν Ἰωάννην καὶ τὸν Παντελεῆ, βαπτισθέντας εἰς τὸ πῦρ τῆς ἐπαναστάσεως καὶ πρὸ πάντων κατὰ τοῦ Ἰμβραήμ, ἀλλ' οὕτω ἰτυχῶς δὲν ἀπεδέχθησαν ν' ἀπομακρυνθῶσι τῶν πρασφιλῶν τῶν βουνῶν.



ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΗ ΣΙΟΡΗΣ
Ὁ Ἐρανιστῆς